

DHENKANAL MUNICIPALITY
SOLID WASTE MANAGEMENT BYE-LAWS, 2017

No.....03..... Dated.....01-01-2018.....

NOTIFICATION

Whereas, the draft Solid Waste Management Bye-laws, 2017 as required by Section-392 of Odisha Municipal Act, 1950 (Odisha Act 23 of 1950), was published in the extraordinary issue No.581 of Odisha Gazette on **29-03-2017** under notification of **Dhenkanal Municipality, Draft Notification No.XX-36, Dtd. 25-01-2017** inviting objections and suggestions from the persons likely to be affected thereby, before expiry of the period of thirty days from the date of publication of the said notification;

And whereas, copies of the aforesaid Gazette in respect of said draft Bye-laws were made available to the public on **29-03-2017**;

And whereas, the objections and suggestions received in respect of the said draft Bye-laws within the stipulated period have been duly considered by the **Dhenkanal Municipality**.

And whereas, no objections and suggestions have been received in respect of the said draft Bye-laws within the stipulated period by the **Dhenkanal Municipality**

Now, therefore, in exercise of powers conferred by clauses (14) and (33) of section 388, clause(ii) of section 132 read with sections 390 and 392 of the Odisha Municipal Act, 1950 (Odisha Act 23 of 1950) and in pursuance of Rule 15 clauses (e), (f) and (zf) of the Solid Waste Management Rules, 2016 made by Government of India, Ministry of Environment, Forest and Climate Change under the provisions of the Environment (Protection) Act, 1986 (29 of 1986) published in the Gazette of India, Part II-Section 3(ii) dated the 8th April, 2016, the Dhenkanal Municipality hereby makes the following bye-laws having been approved and confirmed by the Government for solid waste management in the Dhenkanal Municipality namely:-

CHAPTER – 1 GENERAL

1. Short Title and Commencement:

(1) These bye-laws may be called as the Dhenkanal Municipality Solid Waste Management bye-laws, 2017.

(2) They shall come into force on the date of their publication in the Odisha Gazette.

2. Application: These bye-laws shall apply to every domestic, institutional, commercial, and other non residential solid waste generators within the Municipal area of Dhenkanal Municipality (herein after referred to as the ULB) except industrial waste, hazardous waste, hazardous chemicals, bio-medical waste, e-waste, lead acid batteries and radio-active waste, as those are covered under separate rules made under the Environment (Protection) Act, 1986.

3. Definitions :- (1) In these bye-laws, unless there is anything repugnant on the subject or context-

(a) “aerobic composting” means a controlled process involving microbial decomposition of organic matter in the presence of oxygen;

- (b) “anaerobic digestion” means a controlled process of digestion involving microbial decomposition of the organic matter in the absence of oxygen;
- (c) “bio-degradable substance” means a substance which can be degraded by micro-organisms into simpler stable compounds;
- (d) “bio-medical waste” means any waste, which is generated during the diagnosis, treatment or immunization of human beings or animals or in research activities pertaining thereto or in the production or testing of biological or in health camps;
- (e) “bio-methanation” means a process, which entails the enzymatic decomposition of organic matter by microbial action to produce methane-rich biogas;
- (f) “bulk garden and horticultural waste” means bulk waste from parks, gardens etc. including grass clippings, weeds, woody ‘brown’ carbon-rich material such as pruning, branches, twigs, wood chipping, straw, dead leaves, tree trimmings, etc. which cannot be accommodated in the daily collection system for bio-degradable waste;
- (g) “collection” means lifting and removal of solid waste from collection points or any other location;
- (h) “collection at Source” means the collection of municipal solid waste by the ULB directly from the premises of any building or common premises of a group of buildings. This is also referred to as “door to door collection”;
- (i) “composting” means a controlled process involving microbial decomposition of organic matter;
- (j) “construction and Demolition waste” means waste from building materials, debris and rubble resulting from construction, remodelling, repair and demolition operations;
- (k) “co-processing” means use of non-biodegradable and non recyclable solid waste having calorific value exceeding 1500 Kcal as raw material or as a source of energy or both to replace or supplement the natural mineral resources and fossil fuels in industrial processes;
- (l) "disposal" means the final and safe disposal of post processed residual solid waste and inert street sweepings and silt from surface drains on land to prevent contamination of ground water, surface water, ambient air and attraction of animals or birds;
- (m) "door to door collection" means collection of solid waste from the door step of households, shops, commercial establishments , offices , institutional or any other non

- residential premises and includes collection of such waste from entry gate or a designated location on the ground floor in a housing society, multi storied building or apartments, large residential, commercial or institutional complex or premises;
- (n) “door-to-door collection system or vehicle” means the bell-ringing vehicle (includes a carriage, cart, van, truck, hand-cart, bicycle, cycle-rickshaw, auto-rickshaw, motor vehicle and every wheeled conveyance which is used or is capable of being used on a street) provided by the ULB for point to point collection of Municipal Solid Waste.
  - (o) “domestic hazardous waste” means waste contaminated with hazardous chemicals or infectious waste such as discarded paint drums, pesticide cans, CFL bulbs, tube lights, expired medicines, broken mercury thermometers, used batteries, used needles, gauge and syringes, etc. generated at the household level;
  - (p) “dry waste” means waste other than bio-degradable waste and inert street sweepings and includes recyclable and non recyclable waste, combustible waste and sanitary napkin and diapers, etc;
  - (q) “dump sites” means a land utilised by urban local body for unscientific disposal of solid waste without following the principles of sanitary land filling;
  - (r) “E-waste” means waste electrical and electronic equipment in whole or in part or rejects from their manufacturing, refurbishment and repair process which are intended to be discarded as waste;
  - (s) “facility” means any establishment wherein the solid waste management processes namely segregation, recovery, storage, collection, recycling, processing, treatment or safe disposal are carried out;
  - (t) “fine” means penalty imposed on waste generator or operator of waste processing and disposal facilities under these bye laws for non – compliance of the directives contained in this bye law;
  - (u) “handling” includes all activities relating to sorting, segregation, material recovery, collection, secondary storage, shredding, baling, crushing, loading, unloading, compacting, transportation, processing and disposal of solid waste;
  - (v) “incineration” means an engineered process involving burning or combustion of solid waste to thermally degrade waste materials at high temperatures;

- (w) “Inert waste” means waste which are not bio-degradable, recyclable or combustible and includes non-recyclable fraction of construction and demolition waste, street sweeping or dust and silt removed from the surface drains;
- (x) “institutional generators” includes occupier of the institutional buildings such as building occupied by the Central Government Departments, State Government Departments, public or private sector companies, marriage halls, hospitals, education institutions, hotels and restaurants, etc.;
- (y) “land filling” means disposal of solid waste on land in facility designed with protective measures against pollution of surface water, ground water and air fugitive dust, wind-blown litter, foul smell, fire hazard, bird menace, pests and rodents, greenhouse gas emission, slope instability and erosion;
- (z) “leachate” means the liquid that seeps through solid waste or other medium and has extracts of dissolved or suspended material in it;
- (aa) “litter” means all refuse and include any other waste material which, if thrown or deposited as prohibited under these bye-laws, tends to create nuisance, or a danger to life, environment, public health, safety and welfare;
- (ab) “littering” means putting litter in such a location that it falls, descends, blows, is washed, percolates or otherwise escapes or is likely to fall, descend, blow, be washed, percolate or otherwise escape into or onto any public place; or causing, permitting or allowing litter to fall, descend, blow, be washed, percolate or otherwise escape into or onto any public place;
- (ac) “Municipal Solid Waste” includes commercial and residential waste, sanitary waste, commercial waste, institutional waste, catering and market waste and other non residential waste, street sweepings, silt removed or collected from the surface drains, horticulture waste, construction and demolition waste generated in municipal area in either solid or semi solid form excluding hazardous industrial waste but including treated bio-medical waste;
- (ad) “non-biodegradable waste” means any waste that cannot be degraded by micro organisms into simpler stable compounds;

- (ae) “operator of a facility” means a person who owns or operates a facility for collection, segregation, storage, transportation, processing and disposal of municipal solid waste and also includes any other agency authorised as such by the ULB for management and handling of solid waste in the respective areas;
- (af) “pelletisation” means a process whereby pellets are prepared which are small cubes or cylindrical pieces made out of solid waste and includes fuel pellets which are also referred as refuse derived fuel;
- (ag) "primary collection" means collecting, lifting and removal of segregated solid waste from source of its generation including households, shops, offices and any other non-residential premises or from any collection points or any other location specified by the ULB;
- (ah) “processing” means the process by which waste materials are transformed into new or recycled products;
- (ai) “public place” means any place which is open to the use and enjoyment of the public, whether it is actually used or enjoyed by the public or not;
- (aj) “recycling” means the process of transforming segregated solid waste into raw materials for producing new products which may or may not be like its original products;
- (ak) “Redevelopment” means rebuilding of old residential or commercial buildings at the same site, where the existing buildings and other infrastructures have become dilapidated;
- (al) "Refused derived fuel"(RDF) means fuel derived from combustible waste fraction of solid waste like plastic, wood, pulp or organic waste, other than chlorinated materials, in the form of pellets or fluff produced by drying, shredding, dehydrating and compacting of solid waste ;
- (am) “Residual solid waste” means and includes the waste and rejects from the solid waste processing facilities which are not suitable for recycling or further processing;
- (an) “Sanitation” means the promotion of hygiene and the prevention of disease and other consequences of ill health related to environmental factors;
- (ao) “sanitary waste” means waste comprising of used diapers, sanitary towels or napkins, condoms, incontinence sheets and any other similar waste;

- (ap) "Schedule" means Schedule appended to these regulations;
- (aq) "Secondary collection" means collection of solid waste deposited at secondary waste storage depots or bins for onward transportation of the waste to the processing or disposal facility;
- (ar) "secondary storage" means the temporary containment of solid waste at a public place in a covered bin or container in a manner so as to prevent littering, vectors, stray animals and odour;
- (as) "segregation" means sorting and separate storage of various components of solid waste namely biodegradable waste or wet waste, non biodegradable waste or dry waste including recyclable waste, combustible waste, sanitary waste, non recyclable inert waste, domestic hazardous waste, e-waste and construction and demolition waste;
- (at) "Source" means the premises in which waste is generated;
- (au) "Storage" means the temporary containment of municipal solid waste in a manner so as to prevent littering, attraction to vectors, stray animals and excessive foul odour;
- (av) "Street" includes any way, road, lane, square, court, alley, gully, passage, whether a thoroughfare or not and whether built upon or not, over which the public have a right of way and also the roadway or footway over any bridge or causeway;
- (aw) "stabilisation of waste" means the biological decomposition of biodegradable waste to a stable state where it generates no leachate or offensive odours and is fit for application to farm land ,soil erosion control and soil remediation;
- (ax) "transportation" means a specially designed transportation system to carry municipal solid waste from one place to another hygienically so as to prevent foul odour, littering, unsightly conditions, accessibility to vectors, etc.;
- (ay) "Treatment" means the method, technique or process designed to modify physical, chemical or biological characteristics or composition of any waste so as to reduce its volume and potential to cause harm;
- (az) "Treated bio-medical waste" means the waste generated in hospitals and health care institutions as treated in

accordance with The Bio-medical Waste Management Rules, 2016;

- (ba) “User fee” means a fee imposed through these bye-laws by the urban local body on the waste generator;
  - (bb) “vermi composting” is the process of the conversion of bio-degradable waste into compost using earth worms ;
  - (bc) “waste generator” means and includes every person or group of persons or residential and commercial establishments including Indian Railways, defense cantonments, industries, hospitals, hotels etc. which generate solid waste;
  - (bd) “Waste pickers” means a person or groups of persons engaged in collection of reusable and recyclable solid waste from the source of waste generation as well as picking up of waste from the streets, bins, processing and waste disposal facilities for sale to recyclers directly or through intermediaries to earn their livelihood.
- (2) The words and expressions used but not defined herein shall have the same meaning as respectively assigned to them in Odisha Municipal Act, 1950 (Odisha Act 23 of 1950) or the Odisha Municipal Rules, 1953 or the Solid Waste Management Rules, 2016 or the Construction and Demolition Waste Management Rules, 2016 made by the Government of India, Ministry of Environment, Forest and Climate Change under the provisions of the Environment (Protection) Act, 1986 (29 of 1986) respectively published in the Gazette of India in Part II-Section 3(ii) vide G.S.R No.1357(E) dated the 8th April, 2016 and in Part II-Section 3(ii) vide G.S.R. No. 317(E) dated the 29th March, 2016.

CHAPTER II MANAGEMENT OF MUNICIPAL SOLID WASTE

- 4. Municipal Solid Waste Management-** The ULB shall establish an integrated Solid Waste Management (SWM) system with an aim to reduce the amount of waste being disposed off, while maximizing resources recovery and efficiency. The preferred waste management system shall focus on the following points, namely :-
- i. Reduction and reuse at source: The most preferred option for Solid Waste Management shall be prevention of waste generation. It will be helpful in reducing the handling, treatment, and disposal costs and specially reduce various environmental impacts such as leachate, air emissions and generation of greenhouse gases.

- ii. Waste recycling: Recovery of recyclable material resources through a process of segregation, collection and re-processing to create new products shall be the next preferred alternative.
- iii. Waste to composting: As far as possible the organic fraction of waste shall be composted and used to improve soil health and agricultural production adhering to norms.
- iv. Waste-to-Energy: Where material recovery from waste is not possible, energy recovery from waste through production of heat, electricity or fuel may be preferred. Bio-methanation, waste incineration, production of Refuse Derived Fuel (RDF) and co-processing of the sorted dry rejects from municipal solid waste are to be commonly adopted “Waste to Energy” technology.
- v. Waste disposal: Remaining residual waste, which are ideally comprised of inerts, shall be disposed off in sanitary landfills constructed in accordance with stipulations of the Solid Waste Management Rules, 2016.
- vi. The integrated Solid Waste Management system shall be environment friendly. Waste minimization, waste recycling, waste-to-energy strategies and landfill gas capture and use which are promoted in the Solid Waste Management Rules, 2016 are strategies for reduction of greenhouse gases.

CHAPTER III

SEGREGATION AND PRIMARY STORAGE OF MUNICIPAL SOLID WASTE

5. Segregation and storage of municipal solid waste at source-

- (1) It shall be necessary for all waste generators that they separate and store the municipal solid waste coming out of their own places regularly into three streams, namely:-
  - a) Non-biodegradable or dry waste
  - b) Biodegradable or wet waste
  - c) Domestic hazardous waste
 and deposit it into covered waste bins, and handover segregated waste to designated waste collectors as per the direction of the ULB from time to time.
- (2) Similarly every institutional waste generators of solid waste are to separate and store the municipal solid waste coming out of their own places into three streams namely:-
  - a) Non-biodegradable or dry waste
  - b) Biodegradable or wet waste
  - c) Hazardous waste
 insuitable bins and handover segregated waste to authorized waste processing or disposal facilities or

deposition centres through the authorized wastecollection agency with paying the carrying charges specified by the ULB.

- (3) Waste generators shall be encouraged to segregate waste and store at source in three separate colour bins i.e. green- for biodegradable waste, blue - for non-biodegradable, red- for domestic hazardous waste;
- (4) All institutions with more than 5,000 sqm area shall, within one year from the date of notification of these bye-laws and in partnership with the ULB, ensure segregation of waste at source by the generators, facilitate collection of segregated waste in separate streams, handover recyclable material to either the authorised waste pickers or the authorised recyclers. The bio-degradable waste shall be processed, treated and disposed off through composting or bio-methanation within the premises as far as possible. The residual waste shall be given to the waste collectors or agency as directed by the ULB.
- (5) No person shall organise an event or gathering of more than one hundred persons at any unlicensed place without intimating the ULB, at least three working days in advance and such person or the organiser of such event shall ensure segregation of waste at source and handing over of segregated waste to waste collector or agency as specified by the ULB.
- (6) Used sanitary waste are to be securely wrapped as and when generated in the pouches provided by the manufacturers or brand owners of these products or in a news paper or suitable biodegradable wrapping material and place the same in the bin meant for non- biodegradable waste or dry waste.
- (7) Every street vendor shall keep suitable containers for storage of waste generated during the course of his activity such as food waste, disposable plates, cups, cans, wrappers, coconut shells, leftover food, vegetables, fruits, etc., and shall deposit such waste at waste storage depot or container or vehicle as notified by the ULB.
- (8) Store separately construction and demolition waste, as and when generated, in his own premises and shall dispose off as per the Construction and Demolition Waste Management Rules, 2016.
- (9) Bulk waste generators of garden and horticulture waste like park, stadium etc. shall store separately in their premises and dispose off the same as may be prescribed by the ULB from time to time,
- (10) No untreated bio- medical waste, e-waste, hazardous chemicals and industrial waste shall be mixed with municipal solid waste and

such waste shall follow the rules specifically separately specified for the purpose.

CHAPTER IV

MUNICIPAL SOLID WASTE COLLECTION

Collection of municipal solid waste- (1) Abiding by the Solid Waste Management Rules, 2016, door to door collection of segregated solid waste shall be implemented in all areas or wards of the ULB, to collect garbage from every house, including slums and informal settlements on a daily basis.

- (2) In order to collect garbage from every house, area wise specific time shall be set and well published. Commonly, time for house to house garbage collection will be set from 6am to 11am. For collection of garbage from trading establishments, shops in commercial areas or any other institutional waste generators, commonly the time shall be from 7am to 12 pm.
- (3) Large institutional premises, residential complexes shall be motivated and incentivized to process bio-degradable waste within their campus to the extent it is feasible to do so.
- (4) Bell or horn whose sound is not more than the permissible noise levels shall also be installed on every garbage collection vehicle used by waste collectors.
- (5) Arrangements shall be made for collection of waste from institutional generators like hotels, restaurants, office complexes, educational institutions, marriage halls, hospitals' non- biomedical waste and commercial areas along with slums and scattered areas, settlements etc.
- (6) Waste from vegetable, fruit, flower, meat, poultry and fish market shall be collected on day to day basis.
- (7) Bulk horticulture, garden waste (not from individual household) shall be separately collected and disposed following proper norms. A day in a week will be fixed for this purpose.
- (8) However to make optimum use of bio-degradable waste from fruits and vegetable markets, meat and fish markets, horticulture waste from parks and gardens, and to minimize the cost of collection and transportation to the extent feasible such waste subsequently shall be processed or treated within the market area and horticulture waste within parks and gardens.
- (9) Manual handling of waste in the containers shall be prohibited. If unavoidable due to constraints, manual

handling shall be carried out under proper protection with due care for safety of workers.

CHAPTER V

SECONDARY STORAGE OF MUNICIPAL WASTE

7. Storage of municipal solid waste in the secondary storage points-

- (1) Segregated solid waste collected from doorstep shall be taken to waste storage depots for secondary storage of waste;
- (2) Secondary storage depots shall have covered containers for separate storage of a) non-biodegradable or dry waste, b) biodegradable or wet waste c) domestic hazardous waste in suitable bins.
- (3) Different containers shall be used in the areas demarcated by the ULB to encourage segregation of waste, green- for biodegradable waste, white- for non-biodegradable, black- for domestic hazardous waste.
- (4) ULB on its own or through outsourcing agencies shall establish and maintain the storage facilities for municipal solid waste in a manner that does not create unhygienic and unsanitary conditions around it.
- (5) Containers of various sizes in the secondary storage depots shall be provided by the ULB or any assigned agencies in different colours as mentioned in these bye-laws.
- (6) Storage facilities shall be created and established by taking into account quantities of waste generation in a given area and the density of population.
- (7) Storage facilities shall be so designed that waste stored are not exposed to open atmosphere and shall be user friendly.
- (8) All the cooperative societies, associations, residential and commercial establishments shall have the responsibility to put similar pattern containers as used by the ULB and to keep adequate number of containers in appropriate places in their own complexes, so that the daily waste generated there can be properly deposited.
- (9) Every street vendor shall keep suitable containers for storage of waste generated during the course of his activity such as food waste, disposable plates, cups, cans, wrappers, coconut shells, leftover food, vegetables, fruits etc. and deposit such waste at waste storage depot or container or vehicle as notified by the ULB.

CHAPTER VI

TRANSPORTATION OF MUNICIPAL WASTE

8. Transportation of municipal solid waste-

- (1) Vehicles used for transportation of waste shall be covered meaning not exposed to open environment.
- (2) The storage facilities set up by the ULB shall be daily attended for clearing waste. The areas around where the bins or containers are placed shall also be cleaned.
- (3) Collected segregated bio-degraded waste from residential and other areas shall be transferred to the processing plants like compost plants, bio- methanation plant or any such facilities in a covered manner.
- (4) Wherever applicable, for bio- degradable waste preference shall be given for on-site processing of such waste.
- (5) Collected non-bio-degradable waste to be transported to the respective processing facilities or material recovery facilities or secondary facilities.
- (6) Construction and demolition waste are to be transported as per the provision of the Construction and Demolition Waste Management Rules, 2016.
- (7) The ULB shall arrange to transport inert waste i.e. non recyclable, street sweepings, and silt collected from the surface drains in a proper manner.
- (8) Transportation vehicles shall be so designed that multiple handling of waste, prior to final disposal, is avoided.

CHAPTER VII

PROCESSING OF MUNICIPAL WASTE

9. **Processing of municipal solid waste-** The ULB shall facilitate construction, operation and maintenance of solid waste processing facilities and associated infrastructure on their own or through any agency for optimum utilisation of various components of solid waste adopting suitable technology including the following technologies and adhering to the guidelines issued by the Ministry of Urban Development from time to time and standards prescribed by the Central Pollution Control Board. Preference shall be given to de-centralised processing to minimize transportation cost and environmental impacts such as- a) bio-methanation, microbial composting, vermi-composting, anaerobic digestion or any other

appropriate processing for bio-stabilisation of biodegradable waste; b) waste to energy processes including refused derived fuel for combustible fraction of waste or supply as feedstock to solid waste based power plants or cement kilns.

CHAPTER VIII DISPOSAL OF MUNICIPAL SOLID WASTE

10. Disposal of waste- The ULB shall undertake of its own or through any other agency, the construction, operation and maintenance of sanitary landfill and associated infrastructure for disposal of residual waste in a manner prescribed under the Solid Waste Management Rules, 2016.

CHAPTER IX MONITORING BY WARD COMMITTEE

11. Constitution of Ward Sanitation Committee: A Ward Sanitation Committee shall be constituted in each ward of the ULB. The Ward Sanitation Committee shall have 11 to 15 members. The members of the Ward Sanitation Committee would comprise of ward councilor, tax collector or a designated officer of the ULB for each ward, representatives of Residential Welfare Associations (RWAs) of the ward, representatives from slum sanitation committee, representatives of Community Based Organisations (SHGs, youth club etc), local leaders, senior citizens etc. The Ward Sanitation Committee shall oversee the sanitation activity in the ward.

CHAPTER X USERS' FEE AND FINE

12. User fee for collection, transport, disposal of municipal solid waste-

- (1)(a) For the purpose of collection of garbage from house to house and institutional waste generators, fixed user fee shall be collected from every waste generator by the ULB or the authorised agency or the Ward Sanitation Committee or person of the ward or area authorized in this behalf.
- (b) The ULB shall adapt different method for collection of sanitation user charges and or fine through online payment, collection by a particular desk officer at ULB office or branch offices or tie up with other collection counters like water charges or electricity or post office as per convenience.

- (c) In slum areas special days in a month i.e. in first week of each month shall be fixed for collection of sanitation user charges organised by ward sanitation committee in their respective ward.
  - (d) There will be a system of one time or half yearly payment. If the user charges are paid in advance for the entire year then amount for ten months will be charged instead of twelve months. Similarly for six months advance payment, five and half months demand amount will be charged instead of six months.
  - (e) The ward sanitation committee of each ward of the ULB shall decide , impose and collect fine charges determined by the ULB from time to time from such a offender person on the spot, as per the procedure prescribed by the ULB.
- (2) The user fees are fixed for providing services for garbage collection, transportation and disposal from different customers or waste generator by the ULB. The ULB may modify the user fee from time to time as and when required subject to minimum charges fixed by the State Government as in the **Schedule 1**.
- (3) Fine charges shall be collected from the offender as per this solid waste management and user charges bye-law. The ULB may modify the fine charges from time to time as and when required subject to minimum fixed by the State in the **Schedule 2**.

CHAPTER XI

STAKEHOLDER'S RESPONSIBILITIES

13. Responsibilities of various stakeholders-

(1) Responsibilities of Waste Generators:

- (a) No waste generator shall throw the waste generated by him on the street, open spaces, drain or water bodies.
- (b) No person shall let the dirty water, mud, night soil, cow dung, urine, polluted water from their own house, organisation, commercial establishments to accumulate in their own compound nor let it flow on common streets in a way that the environment gets polluted by foul smell or poses a threat to public health.
- (c) To wrap securely used sanitary waste as and when generated in a newspaper or suitable bio-degradable wrapping material and place the same in the domestic bin meant for non-biodegradable waste.
- (d) All citizens shall have the responsibility to dispose of the recyclable waste generated in their complexes to the waste pickers authorised by the ULB or waste collector or

containers of the ULB and not put it on the road under any circumstances.

- (e) All waste generators shall pay user fees as specified in these bye-laws.
- (f) No waste generator shall throw, burn or burry the solid waste generated by him on streets, open public spaces outside his premises or in the drain or water bodies.
- (g) No dead animals or their remains to be thrown in any public places or any such place, which create any kind of pollution squalor.
- (h) If any person is found violating activities prohibited for doing, fine charges shall be collected from the offender by the ULB.

(2) Responsibility of the Ward Sanitation Committee:

- (a) The Ward Sanitation Committee shall over see the sanitation and cleanliness activities in ward.
- (b) The Ward Sanitation Committee shall act as a grievances redressal point on sanitation issues at ward level.
- (c) The Ward Sanitation Committee shall have the power to impose fine on any offender and also have the power to waive of penalties.
- (d) The Ward Sanitation Committee will promote home composting, bio-gas generation, decentralised processing of waste at community level subject to control of odour and maintenance of hygiene around the facility.
- (e) The Ward Sanitation Committee will give warning to any offenders of these bye-laws. After two warning by Ward Sanitation Committee orthe ULB, fine charges shall be collected from the offender as per the provisions of these bye-laws.

(3) Responsibility of the ULB:

- (a) The ULB shall within its territorial area be responsible for ensuring daily and throughout the year the system of cleaning of all common roads, places, temporary settlements, slums, areas, markets, its own parks, gardens, tourist spots, cemeteries and shall be bound to collect the garbage from the nearest declared storagecontainers, and transport it every day to the final disposal point in closed vehicles for which the ULBmay engage private parties on contract or Private Public Partnership mode, apart from its own permanent cleaning staff and vehicles.

- (b) The ULB or the authorized agency engaged by the ULB shall provide and maintain suitable community bins on public roads or other public spaces.
- (c) The ULB for the purpose of managing such sanitation activities in decentralised and regular manner shall to designate one ward officer, in every ward to supervise the spots of containers, public toilets, community toilets or urinals in public places, transfer station for public garbage, landfill processing units etc. for final disposal of city's garbage.
- (d) The designated ward officer by the ULB shall also be a member of the concerned Ward Sanitation Committee which shall act as the first point of grievance redressal on sanitation issues of the concern ward and meet complains of citizens on issues of sanitation.
- (e) The ULB shall facilitate construction, operation and maintenance of solid waste processing facilities and associated infrastructure on their own or through any agency for optimum utilisation of various components of solid waste adopting suitable technology including the technologies and the guidelines issued by the Ministry of Urban Development from time to time and standards prescribed by the Central Pollution Control Board.
- (f) The ULB shall create awareness through Information, Education and Communication (IEC) campaign and educate the waste generators on minimal generation of waste, not to litter, re-use the waste to the extent possible, practice segregation of wet bio-degradable waste, dry recyclable and combustible waste and domestic hazardous waste at source, wrap securely used sanitary waste as and when generated in a newspaper or suitable bio-degradable wrapping material and place the same in the domestic bin meant for non-biodegradable waste, storage of segregated waste at source and payment of monthly user fee.
- (g) Chemical fertilizers shall be replaced by use of compost in all parks, gardens maintained by the ULB and any other places within two years of notification.
- (h) Promote recycling initiatives by informal waste recycling sector.
- (i) The ULB shall make efforts to streamline and formalize Solid Waste Management systems and endeavor that the informal sector workers in waste management (rag pickers) are given priority to upgrade their work conditions and are

enumerated and integrated into the formal system of Solid Waste Management in cities.

- (j) Ensure that the operator of a facility provides personal protection equipment including uniform, fluorescent jacket, hand gloves, raincoats, appropriate foot wear and masks to all workers handling solid waste and the same are used by the workforce.
- (k) Ensure occupational safety of the ULB own staffs and staffs of outsource agency involved in collection, transport and handling waste by providing appropriate and adequate personal protective equipments.
- (l) In case of an accident at any solid waste processing or treatment or disposal facility or landfill site, the officer- in-charge of the facility shall report to the ULB immediately which shall review and issue instructions if any, to the in-charge of the facility.

CHAPTER-XII

MISCELLANEOUS

14. If any doubt or difficulty arises in the interpretation of implementation of these bye laws the question shall be referred to the State Government whose decision shall be final.

Schedule-1

User Charges for Solid Waste Management from various waste generators (per month)					
Sl. No.	Categories	Municipal Council > 1 lakh	Municipal Council > 50,000	Municipal Council < 50,000	NAC
1	Houses (applicable to built up area of single storied and carpet area of multi storied buildings)				
i	< 500 sqft.	Rs- 25/-	Rs. 22 /-	Rs. 20 /-	Rs 15 /-
ii	> 500 sqft. to 1200 sqft.	Rs 50/-	Rs. 45 /-	Rs. 40/-	Rs 35/-
iii	> 1200 sqft. to 3000 sqft.	Rs 70/-	Rs. 60/-	Rs. 55/-	Rs 50/-
iv	> 3000 sqft.	Rs 100/-	Rs. 90/-	Rs. 80/-	Rs 75/-
Note: In case of multi storied apartment built up carpet area of houses to be calculated and user charges for all houses together will be collected from concern society.					
2	Commercial establishments, shops, eating joints (Dhabas/Sweets shop/ Coffee house etc.) area occupied				
i	Upto 100 sqft.	Rs. 50/-	Rs. 40 /-	Rs. 35 /-	Rs. 30 /-
ii	>100 to 200 sqft.	Rs. 75/-	Rs. 70/-	Rs. 60 /-	Rs. 50 /-
iii	> 200 to 500 sqft	Rs. 100/-	Rs. 85 /-	Rs. 80 /-	Rs. 75/-
iv	> 501 to 1000 sqft.	Rs. 300/-	Rs. 250 /-	Rs. 220 /-	Rs. 200/-

User Charges for Solid Waste Management from various waste generators (per month)					
Sl. No.	Categories	Municipal Council > 1 lakh	Municipal Council > 50,000	Municipal Council < 50,000	NAC
v	> 1000 sqft.	Rs. 300 + Rs 4/- per each additional 10 sqft above 1000 sqft	Rs. 250 + Rs 3/- per each additional 10 sqft above 1000 sqft	Rs. 220 + Rs 2 /- per each additional 10 sqft above 1000 sqft	Rs. 200 + Rs 2 /- per each additional 10 sqft above 1000 sqft
3	Guest House	Rs 500/-	Rs. 400 /-	Rs. 300 /-	Rs 250/-
4	Hostel (Not inside any institution campus for example working women's hostel, private hostels etc.)				
i	Up to 20 beds	Rs 400 /-	Rs. 300 /-	Rs. 250 /-	Rs 250/-
ii	> 20 beds	Rs. 400 + Rs 5/- per bed	Rs. 300 /- + Rs. 5 /- per bed	Rs. 250 /- + Rs. 5 /- per bed	Rs. 250 + Rs 3 /- per bed
5	Hotel/Restaurant/ Bar				
A	Un starred (built up area)				
i	upto 1000 sqft	Rs 500/-	Rs. 400 /-	Rs. 300 /-	Rs 250/-
ii	> 1000 sqft.	Rs. 800/-	Rs. 700 /-	Rs. 600/-	Rs. 500/-
B	Star Hotels				
i	Up to 3 star	Rs.1000 /-	Rs. 800 /-	Rs. 750 /-	Rs 700/-
ii	More than 3 stars	Rs- 3000/-	Rs. 2500 /-	Rs. 2000 /-	Rs 1500/-
6	Commercial Offices, Government/ private Offices, Banks, Insurance offices, etc. (built up area)				
i	upto 1000 sqft	Rs. 150 /-	Rs. 125 /-	Rs. 100 /-	Rs. 100 /-
ii	More than 1000 sqft	Rs.150 + Rs. 2 /- per each additional 10 sqft above 1000 sqft	Rs.125 + Rs. 2 /- per each additional 10 sqft above 1000 sqft	Rs.100 + Rs. 2 /- per each additional 10 sqft above 1000 sqft	Rs.100 + Rs. 1 /- per each additional 10 sqft above 1000 sqft
7	Educational Institutions (play school/ Coaching Classes ,school and colleges) both Govt. and Non Govt. * (declaration in shape of affidavit by the authority of the educational organisation on number of students)				
A	Non residential				
i	up to 100 students	Rs- 400/-	Rs. 300 /-	Rs. 250 /-	Rs 200/-
ii	> 100 to 500 students	Rs. 600/-	Rs. 500/-	Rs. 450 /-	Rs. 400/-
iii	> 500 to 1000 students	Rs. 1200 /-	Rs. 1000/-	Rs. 900/-	Rs. 800 /-
iv	> 1000 students	Rs. 1200 + Rs. 75/- per each additional 100 more students above 1000	Rs. 1000 + Rs. 75/- per each additional 100 more students above 1000	Rs. 900 + Rs. 75/- per each additional 100 more students above 1000	Rs. 800 + Rs. 50 /- per each additional 100 more students above 1000
B	Residential				

User Charges for Solid Waste Management from various waste generators (per month)					
Sl. No.	Categories	Municipal Council > 1 lakh	Municipal Council > 50,000	Municipal Council < 50,000	NAC
i	up to 100 students	Rs. 750/-	Rs. 700/-	Rs. 600/-	Rs. 500/-
ii	> 100 to 500 students	Rs. 1500/-	Rs. 1200/-	Rs. 1000/-	Rs. 750/-
iii	> 500 to 1000 students	Rs. 3000/-	Rs. 2500 /-	Rs. 2000 /-	Rs. 1500/-
iv	> 1000 students	Rs. 3000 + Rs.150/- per each additional 100 more students above 1000	Rs. 2500 + Rs.150/- per each additional 100 more students above 1000	Rs. 2000 + Rs.150/- per each additional 100 more students above 1000	Rs. 1500 + Rs.100/- per each additional 100 more students above 1000
8	Health Care Establishments (Clinic, Dispensary, Laboratories, Diagnostic Centres / Pathological Centres/ Hospital Nursing Home)only for MSW i.e. non-biomedical waste				
A	Non- beded HCS	Rs 750/-	Rs. 700 /-	Rs. 600/-	Rs 500/-
B	With beds Health Care Establishments				
i	< 50 beds	Rs 1500/-	Rs. 1200/-	Rs. 1000 /-	Rs 1000/-
ii	> 50 beds upto 100 beds	Rs 2000/-	Rs. 1800 /-	Rs. 1750 /-	Rs 1500/-
iii	> 100 beds	Rs.2000 + Rs. 15 /- per each additional one bed above 100 beds	Rs. 1800 + Rs. 15 /- per each additional one bed above 100 beds	Rs. 1700 + Rs. 15 /- per each additional one bed above 100 beds	Rs. 1500 + Rs. 10 /- per each additional one bed above 100 beds
9	Micro Small & Medium Enterprises (MSME) (occupied area) (only non-hazardous)*				
i	upto 1000 sqft	Rs 1500/-	Rs. 1200/-	Rs. 1000 /-	Rs 1000/-
ii	> 1000 sqft	Rs. 1500 + Rs. 2 /- per each additional 10 sft above 1000 sqft	Rs. 1200 + Rs. 2 /- per each additional 10 sft above 1000 sqft	Rs. 1000 + Rs. 2 /- per each additional 10 sft above 1000 sqft	Rs.1000 + Rs. 1 /- per each additional 10 sft above 1000 sqft
10	Godown, Ware house, cold storage (occupied area) (only non hazardous)				
i	Up to 1000 sqft	Rs. 80 /-	Rs. 75 /-	Rs.	Rs. 70/-
ii	> 1000 sqft	Rs. 80/- + Rs. 2 /- per each additional 10 sqft above 1000 sqft	Rs. 75 /- + Rs. 2 /- per each additional 10 sqft above 1000 sqft	Rs. 75 /- + Rs. 2 /- per each additional 10 sqft above 1000 sqft	Rs. 70/- + Rs. 1 /- per each additional 10 sqft above 1000 sqft
11	Marriage Hall, Kalyani Mandap, Festival Hall, Exhibition and Fair Hall, Open space (with temporary tent/standard arrangement for functions/onetime event) for each day(occupied area) * It excludes the same facilities of star and un stared hotels				

User Charges for Solid Waste Management from various waste generators (per month)					
Sl. No.	Categories	Municipal Council > 1 lakh	Municipal Council > 50,000	Municipal Council < 50,000	NAC
i	upto 300 sq meter	Rs 1500/-	Rs. 1200/-	Rs. 1000 /-	Rs 1000/-
ii	> 300 sq meter	Rs. 1500 + Rs 7 /- per each additional one sqm above 300 per sqm	Rs. 1200 + Rs 7 /- per each additional one sqm above 300 per sqm	Rs. 1000 + Rs 7 /- per each additional one sqm above 300 per sqm	Rs. 1000 + Rs. 5/- per each additional one sqm above 300 per sqm
12	Petrol Pumps (Occupied area)				
i	Upto 2000 sqft	Rs 400/-	Rs. 350 /-	Rs. 300/-	Rs 300/-
ii	> 2000 sqft	Rs. 400/- + Rs. 4/- per each additional 10 sqft above 500 sqft	Rs. 350/- + Rs. 4/- per each additional 10 sqft above 500 sqft	Rs. 300/- + Rs. 4/- per each additional 10 sqft above 500 sqft	Rs.300/- + Rs. 3/- per each additional 10 sqft above 500 sqft
13	Beauty parlour, spa (AC)	Rs 140/-	Rs. 120/-	Rs. 100 /-	Rs 80/-
	Beauty parlour, spa, saloon (Non AC)	Rs. 100/-	Rs. 80 /-	Rs. 70 /-	Rs. 50/-
14	Printing Press (Non hazardous waste)				
i	Up to 500 sqft	Rs 200/-	Rs. 150/-	Rs. 120/-	Rs 100/-
ii	> 500 sqft	Rs. 200 + Rs.2 /- per each additional 10 sft above 500 sqft	Rs. 150 + Rs.2 /- per each additional 10 sft above 500 sqft	Rs. 120 + Rs.2 /- per each additional 10 sft above 500 sqft	Rs. 100 + Rs.1 /- per each additional 10 sqft above 500 sqft
15	Designated Road side vendors	Rs 100/-	Rs. 80 /-	Rs. 70 /-	Rs 50/-
16	Motor vehicle Service Centre (Garage/fabrication shop/ Service Centre)				
i	Up to 1000 sqft	Rs 300/-	Rs. 250 /-	Rs. 200 /-	Rs 200/-
ii	upto 2000 sqft	Rs. 700/-	Rs. 600/-	Rs. 500/-	Rs 500/-
iii	> 2000 sqft	Rs. 700 + Rs. 4/- per each additional 10 sft above 2000 sqft	Rs. 600 + Rs. 4/- per each additional 10 sft above 2000 sqft	Rs. 500 + Rs. 4/- per each additional 10 sft above 2000 sqft	Rs. 500 + Rs. 3/- per each additional 10 sqft above 2000 sqft
17	Transport company	Rs 1000/-	Rs. 750 /-	Rs. 600/-	Rs 500/-
18	Shops in Hat (daily/ weekly market)				
i	up to 200 sqft	Rs 70/-	Rs. 60 /-	Rs. 55/-	Rs. 50/-

User Charges for Solid Waste Management from various waste generators (per month)					
Sl. No.	Categories	Municipal Council > 1 lakh	Municipal Council > 50,000	Municipal Council < 50,000	NAC
ii	> 200 to 500 sqft	Rs. 150/-	Rs. 120 /-	Rs. 110/-	Rs. 100/-
iii	> 500 sqft	Rs. 300/-	Rs. 250/-	Rs. 220/-	Rs. 200/-
19	Meat shop/ fish shop/ chicken shop	Rs. 500/-	Rs. 400 /-	Rs. 350/-	Rs. 300/-
20	Wine shop	Rs. 700/-	Rs. 650/-	Rs. 600/-	Rs. 500/-
21	Railway station and Bus stand	Rs. 1000/-	Rs. 750/-	Rs. 600/-	Rs. 500/-
22	Cinema hall and multiplex (for seat)	Rs. 4/-	Rs. 3/-	Rs. 2.50/-	Rs. 2/-
23	Other, which have not been mentioned above	According to the estimate of Municipal Authority			
* Hazardous waste to be treated and managed by the concerned waste generator					
Note: Municipal Council > 1 lakh population: 4, > 50,000 population :14, < 50,000 population: 27 , Notified Area Council : 60					

Schedule-2

Fine to be levied by the ULB on the offenders (per day)			
Sl. No.	Offensive Acts	Municipality	NAC
1	Littering		
i	Residents of residential houses	Rs 75/-	Rs 50/-
ii	Shopkeepers	Rs 500/-	Rs 250/-
iii	Restaurant owners	Rs 1000/-	Rs 500/-
iv	Hotel owners	Rs 1000/-	Rs 500/-
v	Industrial establishments	Rs 2500/-	Rs 1500/-
vi	Sweets, snacks, fast food, ice-cream, sugarcane and other juice and vegetable vendor carts	Rs 75/-	Rs 50/-
vii	The streets in front of meat shops by putting the bones of slaughtered animals, debris, blood, feathers, eggshells etc by shopkeepers	Rs 1500/-	Rs 1000/-
viii	Outside marriage/ wedding places	Rs 2500/-	Rs 1000/-
ix	By putting the peels and remains of the vegetables while selling vegetables in common places, land and road sides etc.	Rs 75/-	Rs 50/-
x	Putting garbage on the common roads, ways, footpath by private hospitals, nursing homes, clinics, dispensaries etc.	Rs 1000/-	Rs 500/-
2	Non - segregation of waste at source		
i	Residents of residential houses	Rs 75/-	Rs 50/-
ii	Shopkeepers	Rs 500/-	Rs 250/-
iii	Restaurant owners	Rs 1000/-	Rs 500/-
iv	Hotel owners	Rs 1000/-	Rs 500/-
v	Industrial establishments	Rs 2500/-	Rs 1500/-
vi	Sweets, snacks, fast food, ice-cream, sugarcane and other juice and vegetable vendor carts	Rs 75/-	Rs 50/-
3	Not keeping a covered container of	Rs 1000/-	Rs 500/-

Fine to be levied by the ULB on the offenders (per day)			
Sl. No.	Offensive Acts	Municipality	NAC
	adequate capacity on the places of their work to keep the garbage contained at a place by category of consumer mentioned from serial no 1 (ii to vi)		
4	By running eateries/dhabas by encroaching common ways, roads, footpath and government lands etc.	Rs 500/-	Rs 250/-
5	On spreading oil, mud and water while repairing scooter or cycle on the road by shopkeeper or hawkers	Rs 500/-	Rs 250/-
6	On openly or putting tents to cook on common roads and ways and putting the remains on the streets	Rs 1000/-	Rs 500/-
7	On putting hair and garbage on the common streets by hair cutting saloon	Rs 75/-	Rs 50/-
8	On doing commerce by shopkeepers or professionals by encroaching on common roads, ways or empty government lands in front of shops by putting building material there	Rs 2500/- A case can also be filed on frequent violation of by laws	Rs 1500/- A case can also be filed on frequent violation of by laws
9	ULB may put fine against persons defecating at open in a particular geographical area (slum, ward, sahi, pada etc.) where there is saturation of coverage of toilet either IHL or community or toilet unit	According to the estimate of ULB Authority	According to the estimate of ULB Authority

**By order of the Dhenkanal Municipality
SRI PRADIPTA KUMAR CHINARA
Executive Officer**

ଢେଙ୍କାନାଳ ମଧୁନିସିପାଲିଟି
ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଉପବିଧି, ୨୦୧୭

ବିଜ୍ଞପ୍ତି ସଂଖ୍ୟା _____ / ପୌରସଂସ୍ଥା ତାରିଖ _____

ଅଧିସୂଚନା

ଯେହ୍ନେତୁ ଚିଠା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଉପବିଧି, ୨୦୧୭, ଓଡ଼ିଶା ପୌର ଅଧିନିୟମ, ୧୯୫୦ (୧୯୫୦ ର ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ ୨୩) ର ଧାରା ୩୯୨ ଦ୍ଵାରା ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରକାରେ ଓଡ଼ିଶା ଗେଜେଟ୍‌ର ଅଧିକାରଣ ପ୍ରକାଶନ ସଂଖ୍ୟା୫୮୧, ତା୨୯-୦୩-୨୦୧୭ରିଖ,ଢେଙ୍କାନାଳ ମଧୁନିସିପାଲିଟିର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଧିସୂଚନା XX-36ତା୨୫-୦୧-୨୦୧୭ରିଖଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇ ତତ୍ପରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଉକ୍ତ ଅଧିସୂଚନା ଓଡ଼ିଶା ଗେଜେଟ୍‌ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବାର ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆପତ୍ତ ଓ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଆହ୍ଵାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏବଂ ଯେହ୍ନେତୁ ଉପରୋକ୍ତ ଗେଜେଟ୍‌ର ନକଲ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ନିମିତ୍ତତା ୨୯-୦୩-୨୦୧୭ ରିଖ ଠାରୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଛି ।

ଏବଂ ଯେହ୍ନେତୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ଚିଠା ଉପବିଧି ସମନ୍ଧରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଆପତ୍ତ ଓ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଢେଙ୍କାନାଳ ମଧୁନିସିପାଲିଟିଦ୍ଵାରା ବିଚାର କରାଯାଇଅଛି ।

ଏବଂ ଯେହେତୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ଚିଠା ଉପବିଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଓ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଦେଖାନାଲ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ।

ସୁତରାଂ, ସଂପ୍ରତି ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲ୍ ଅଧିନିୟମ (୧୯୫୦ ର ଅଧିନିୟମ-୨୩)ର ୩୯୦ ଓ ୩୯୨ ଧାରାର ପାଠ ମୁତାବକ ଅନୁକ୍ଷେପ ୩୮୮ ର ଉପଭାଗ (୧୪ ଏବଂ ୩୩) ଏବଂ ଅନୁକ୍ଷେପ ୧୩୨ ର ଉପଭାଗ (ii) ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ହୋଇ ଏବଂ ୮ ଏପ୍ରିଲ୍ ୨୦୧୬ରେ ଭାରତର ଗେଜେଟ୍ ଭାଗ (ii) ଏବଂ ଉପଭାଗ 3(ii)ରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପରିବେଶ, ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ପରିବେଶ (ସୁରକ୍ଷା) ଆଇନ୍ ୧୯୮୬ (୧୯୮୬ର ୨୯) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ନିୟମ, ୨୦୧୬ ଅନୁକ୍ଷେପ ୧୫ର ଉପଭାଗ (e), (f), (zf) ଅନୁସରଣରେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରୀପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଦେଖାନାଲ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିପରିସୀମା ମଧ୍ୟରେ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ନିମନ୍ତେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉପବିଧିକୁ ଦେଖାନାଲ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଗଲା ।

**ଅନୁକ୍ଷେପ-୧
(ସାଧାରଣ)**

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତନାମ କରଣ ଏବଂ ପ୍ରାରମ୍ଭ: (୧) ଏହି ଉପବିଧିଦେଖାନାଲ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିକଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଉପବିଧି, ୨୦୧୬ ଭାବରେ ପରିଚିତ ହେବ ।
(୨) ଓଡ଼ିଶା ଗେଜେଟ୍ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ ଦିନଠାରୁ ଏଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବେ ।
୨. ପ୍ରୟୋଗ: ପରିବେଶ (ସୁରକ୍ଷା) ଆଇନ୍ ୧୯୮୬ ରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଶିଳ୍ପଜାତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ବିପଜ୍ଜନକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ବିପଜ୍ଜନକ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ, ବାଲିଓ - ମେଡ଼ିକାଲ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ଇ-ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ସାସା ଏସିଡ୍ ବ୍ୟାଚେରା ଏବଂ ରେଡ଼ିଓ ଆକ୍ଟିଭ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବ୍ୟତିରେକ ଏହି ଉପବିଧିର ଦେଖାନାଲ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିଅଧିନରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରୋଇ, ଅନୁଷ୍ଠାନଗତ, ବ୍ୟବସାୟିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ ଆବାସିକ କଠିକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ପାଇଁ ପସ୍ତୁତ୍ୟ ହେବ ।
୩. ସଂଜ୍ଞା: ବିଷୟ କିମ୍ବା ପ୍ରସଙ୍ଗର କୌଣସି କାରଣରୁ ପ୍ରତିକୂଳ ଆଚରଣ କରୁ ନ ଥିଲେ, ଏହି ଉପବିଧି ଗୁଡ଼ିକରେ
  - a) 'ଏନ୍ଦୋବିକ୍ କମ୍ପୋଷ୍ଟ' ଅର୍ଥ ଅମ୍ଳଜାନ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଜୈବ ପଦାର୍ଥର ଅଣୁଜୀବୀ ବିଘଟଣର ଏକ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ।
  - b) 'ଆନାରେଡ଼ିକ୍ ଡ୍ରାଇଜେସନ୍' ଅର୍ଥ ଅମ୍ଳଜାନର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଜୈବପଦାର୍ଥର ଅଣୁଜୀବୀ ବିଘଟନରେ ପାଚନକ୍ରିୟାର ଏକ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ।
  - c) ମାଟିରେ ମିଳାଇଯାଇପାରୁଥିବା ଜୈବ ପଦାର୍ଥ କହିଲେ ବୁଝାଯାଏ ଯେ, ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯାହା ଅଣୁଜୀବମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସରଳ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ-ଯୁଗ୍ମବସ୍ତୁକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇପାରିବ ।
  - d) ଜୈବଭେଷଜ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଅର୍ଥ- ଯେ କୌଣସି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଯାହା ମନୁଷ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରାଣୀ ରୋଗ ନିରୂପଣ, ଉପଚାର ଏବଂ ଟୀକାକରଣ ସମୟରେ କିମ୍ବା ସେଗୁଡ଼ିକର ଗବେଷଣା କାଳରେ କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦନକାର କିମ୍ବା ଜୈବିକ ପରୀକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିର ରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ ।
  - e) 'ଜୈବ ମିଥେନେସନ୍' କହିଲେ, ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବୁଝାଏ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ମିଥେନପୁଷ୍ଟ ଜୈବ ଗ୍ୟାସ୍ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଜୈବିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ଜୈବବସ୍ତୁର ଅପଘଟନ କରାଯାଇଥାଏ ।
  - f) ବହୁ ପରିମାଣର ବଗିଚା ଓ ଉଦ୍ୟାନକୃଷି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କହିଲେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଗ୍ରହ କରିହେବା ଭଳି ଜୈବ ବିଘଟଣ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ସାମିଲ ହୋଇପାରୁନଥିବା, କଟାଘାସ, ଗୁଳ୍ମ, ଗଛର ଶୁଖିଲା ଡାଳପତ୍ର, ପାଳ, କଟା କାଠ, ଡ଼ାଣ, ଶୁଖିଲାପତ୍ର, କଟାଗଛ ଭଳି ବାଦାମୀ କାଠ ଇତ୍ୟାଦି ସମେତ ବଗିଚା ଓ ପାର୍କରୁ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ବୁଝାଏ ।

- g)** ସଂଗ୍ରହ କହିଲେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରୁ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ କୁ ବୁଝାଏ ।
- h)** ଉତ୍ସରୁ ସଂଗ୍ରହ କହିଲେ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସିଧାସଳଖ ଭାବରେ କୌଣସି କୋଠାଘର ଏବଂ ଅନେକ ଘରର ସାଧାରଣ ପରିସରରୁ ସଂଗୃହୀତ ମ୍ୟୁନିସ୍ପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ବୁଝାଏ । ଏହାକୁ ଦ୍ୱାରରୁ ଦ୍ୱାର ସଂଗ୍ରହକୁ ମଧ୍ୟ ବୁଝାଏ ।
- i)** କଂପୋଷ୍ଟିଂଗ୍ କହିଲେ ଜୈବବସ୍ତୁର ଅଣୁଜୈବିକ ବିଘଟଣର ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବୁଝାଏ ।
- j)** ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଗଠନ ଏବଂ ନଷ୍ଟାକରଣ କହିଲେ ଘରଟିଆରି ନବାକରଣ ମରାମତି ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ କାଳରେ ଉପଯୋଗ ଏବଂ ସୃଷ୍ଟି ଗୃହୋତ୍ପାଦକରଣ, ଅଳିଆ, ଇଟାଫଥର ଖଣ୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ଭଗ୍ନାବଶେଷକୁ ବୁଝାଏ ।
- k)** ସହ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କହିଲେ ଶିଳ୍ପାୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ରାକୃତିକ ଖଣିଜଉତ୍ପାଦ ଓ ଜୀବାଣୁ ଜାଳେଣୀର ପୁନଃସ୍ଥାପନ ବା ସହପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ନିମିତ୍ତ ୧୫୦୦ କ୍ୟାଲୋରୀ ରୁ ଅଧିକ କ୍ୟାଲୋରୀ କ୍ଷମା ଜୈବିକ ଅଣୁବିଘଟଣ ଏବଂ ପୁନଃ ରୂପାୟନ କ୍ଷମତା ବର୍ଦ୍ଧିତ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ଶକ୍ତିଉତ୍ପାଦ ବା ମୌଳିକ ବସ୍ତୁ କିମ୍ବା ଉତ୍ତମେ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ବୁଝାଏ ।
- l)** 'ନିଷ୍କାସନ' କହିଲେ, ଭୂତଳ ଜଳ, ଭୂପୃଷ୍ଠ ଜଳ, ପରିବେଷିତ ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ସଂଦୃଷ୍ଟ ଏବଂ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ଆକର୍ଷଣକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଉପରୋକ୍ତ ରାସ୍ତା ସଫେଇ ପରେ ଜମିଥିବା ସ୍ତାଣୁ ଏବଂ ଭୂମିରେ ଡ୍ରେନ୍ ଭିତରେ ଜମିଥିବା ମାଟି ଆସ୍ତରଣର ବଳକା କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଅକ୍ରିମ ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ନିଷ୍କାସନକୁ ବୁଝାଏ ।
- m)** 'ଦ୍ୱାର କୁ ଦ୍ୱାର ସଂଗ୍ରହ' କହିଲେ ବାସଗୃହ, ବୋକାନ, ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଅଣଆବାସିକ ପରିସରର ଦ୍ୱାରଦେଶରୁ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ ବୋଲି ବୁଝାଏ ଏବଂ, କୌଣସି ସୋସାଇଟି, ବହୁତଳ ବାସଗୃହ ବା ଆପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ବା ଦୀର୍ଘ ଆବାସିକ, ବ୍ୟବସାୟିକ କିମ୍ବା ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କଂପ୍ଲେକ୍ସର ପରିସରର ପ୍ରବେଶପଥ କିମ୍ବା ତଳମହଲାରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସ୍ଥଳରୁ ଏପ୍ରକାର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହକୁ ବୁଝାଏ ।
- n)** 'ଦ୍ୱାର କୁ ଦ୍ୱାର' ସଂଗ୍ରହ ଧାରା ବା ଗାଡି ହେଉଛି, ଘଣ୍ଟି ବଜାଉଥିବା ଗାଡି (ଏ ଗୁଡିକ ମଇଲାବୁଝା ଗାଡି, ଶଗଡ, ଭ୍ୟାନ, ଟ୍ରକ, ହାଟଟଣା ଗାଡି, ସାଇକେଲ, ରିକ୍ସା, ଅଟୋରିକ୍ସା, ମୋଟରଗାଡି, ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚଳଣା ଗାଡି ଯାହା ରାସ୍ତାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରିବେ) । ଏଗୁଡିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରୁ ସ୍ଥାନକୁ ମ୍ୟୁନିସ୍ପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
- o)** ଗୃହନିସ୍ତୃତ ବିପଦଜନକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କହିଲେ-ବିପଦଜନକ ରାସାୟନିକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଦୂଷିତ ହୋଇଥିବା ଗୃହନିସ୍ତୃତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବା ସାମଗ୍ରୀ ଭାବରେ ଫିଙ୍ଗାଯାଇଥିବା ରଙ୍ଗଟବା, କାଚନାଶକ ଔଷଧତବା, ଉରଖ ବଲ୍‌ବ, ଟ୍ୟୁବଲାଇଟ୍ ,ତାରିଖ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ଔଷଧ, ଭଙ୍ଗା ଥର୍ମୋମିଟର୍, ବ୍ୟବହୃତ ବ୍ୟାଟେରୀ, ବ୍ୟବହୃତ ଛୁନଟି,ଗଜ୍,ସିରିଞ୍ଜ୍,ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ସଂକ୍ରମିତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ବୁଝାଏ ।
- p)** ଶୁଷ୍କ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଅର୍ଥ ଜୈବ ବିଘଟନ ଯୋଗ୍ୟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ରାସ୍ତା ସଫେଇରୁ ସୃଷ୍ଟ ସ୍ତାଣୁ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବ୍ୟତୀତ ପୁନଃବ୍ୟବହାର ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ପୁନଃବ୍ୟବହାର ଅଯୋଗ୍ୟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ,ବାହ୍ୟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ଏବଂ ସାନିଟାରୀ ନ୍ୟାପକିନ୍ ଓ ତାଇପର ଇତ୍ୟାଦି କୁ ବୁଝାଏ ।
- q)** ଆବର୍ଜନା ଗଦେଇବା ସ୍ଥାନ କହିଲେ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସୁସ୍ଥ ଖାଲୁଆ ଜମି ପୂରଣ ପଛତ ବ୍ୟବହାର ନକରି ଅବୈଜ୍ଞାନିକ ପଛତରେ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଫିଙ୍ଗିବାର ବ୍ୟବହୃତ ସ୍ଥାନକୁ ବୁଝାଯାଏ ।
- r)** ଇ-ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କହିଲେ, ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଉତ୍ପାଦନ ରୂପିଥିବା ମରାମତି ହୋଇ ନପାରୁନଥିବାଫିଙ୍ଗା ଯିବାପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଦ୍ୟୁତ ସରଞ୍ଜାମକୁ ବୁଝାଏ ।
- s)** ସୁବିଧା-facility କହିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ପୃଥିବୀକରଣ, ସଂଗ୍ରହ, ସାଇତିରଖିବା, ସଂଗ୍ରହ, ପୁନଃଚକ୍ରଣ କ୍ଷମା, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ଉପଚାର କିମ୍ବା ନିର୍ବିବାଦ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁଥାଏ;ତାହାକୁ ବୁଝାଏ ।
- t)** ଜୋରିମାନା- କହିଲେ, ଏହି ଉପଧାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁଉଲଘନ କରିଥିବା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକ ବାପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, କିମ୍ବା ବିନଷ୍ଟକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପରିଚାଳକଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଦତ ଦଣ୍ଡକୁ ବୁଝାଏ ।

- u)** ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା (handling) କହିଲେ, କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ବାଛିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା, ପୃଥକୀକରଣ, ବସ୍ତୁ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି, ସଂଗ୍ରହ,ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ସଂରକ୍ଷଣ, ଚୁକ୍ଚୁରା କରିବା, ଗାଣ୍ଠିକରିବା, ଗୁଣ୍ଡକରିବା, ଚଢ଼େଇବା, ଉତ୍ତାରିବା, ଏକତ୍ରିତ କରିବା, ଚାଲାଣକରିବା, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଓ ନଷ୍ଟକରିବାକୁ ବୁଝାଏ ।
- v)** 'ଆର୍ବିଜନା ଦହନ କୌଶଳ' କହିଲେ-ଅଧିକ ଉତାପରେ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ଦାହ୍ୟକରି ତାପଜ ବିଘଟଣ କରିବାର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବୁଝାଏ ।
- w)** ସ୍ଥାଣୁ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କହିଲେ ଯାହା ଜୈବବିଘଟଣ, ପୁନଃବ୍ୟବହାରୀକରଣ କିମ୍ବା ଦାହ୍ୟ କରାଯାଇହେବନାହିଁ । ଏଥିରେ ନିର୍ମାଣବସ୍ତୁର ପୁନଃବ୍ୟବହାର ଅଯୋଗ୍ୟ ଅଂଶ ଏବଂ ଭଗ୍ନଗୃହ ଅଂଶ, ରାସ୍ତା ସଫେଇ, ଧୂଳି, ଏବଂ ଡ୍ରେନରୁ ବାହାରିଥିବା ପତୁ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।
- x)** ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଉତ୍ପାଦକ କହିଲେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାରୀ ବିଭାଗ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ବିଭାଗ, ଘରୋଇ କିମ୍ବା ସର୍ବସାଧାରଣ କମ୍ପାନୀ, ବିବାହମଣ୍ଡପ, ତାନ୍ତ୍ରଗଣାନା, ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ, ହଷ୍ଟେଲ ଏବଂ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କୋଠାର ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଏ ।
- y)** ଖାଲପୋତିବା(ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଫିଲିଙ୍ଗ)-କହିଲେ ଭୂପୃଷ୍ଠଜଳ, ଭୂତଳଜଳ, ବାୟୁବାହିତ ଧୂଳି, ବାୟୁବାହିତ ଆବର୍ଜନା, ଦୁର୍ଗନ୍ଧ, ଅଗ୍ନିବ୍ୟୁତ୍ପାତ,ପକ୍ଷୀ ବିତ୍ପାତ, କୀଟନାଶକ, ସବୁଜ କୋଠରୀ ଗ୍ୟାସ ନିର୍ଗମନ,ଗଢାଣି ଅସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଭୂସ୍ତଳନ ଆଦିରୁ ସୃଷ୍ଟ ପ୍ରଦୂଷଣରୁ ସୁରକ୍ଷା ଉପାୟ ଭାବରେ ପରିକଳ୍ପିତ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁରେ ଗଢାଣ ଖାଲଭରଣାକୁ ବୁଝାଏ ।
- z)** କଠିନ ସ୍ତର ଭେଦକରି ଅନୁପ୍ରବେଶ କରିବା କହିଲେ ଏକ ତରଳବସ୍ତୁକୁ ବୁଝାଏ । ଯାହା କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମକୁ ଅତିକ୍ରମ କରେ ଏବଂ ସେଥିରେ ପରିତ୍ୟକ୍ତ କିମ୍ବା ମିଶ୍ରିତ ବସ୍ତୁ ରହିଥାଏ ।
- aa)** ଏଣେତେଣେ ପଡ଼ିଥିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ପଦାର୍ଥ କହିଲେ-ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ବସ୍ତୁକୁ ବୁଝାଏ । ଏହା ଯେ କୌଣସି ବସ୍ତୁକୁ ବୁଝାଏ । ଏହି ଉପବିଧି ଅନୁସାରେ ବାରଣ କରାଯାଇଥିବା ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଯଦି ଫିଙ୍ଗାଯାଏ ବା ଏକତ୍ରିତ କରାଯାଏ, ତେବେ ତାହା ଅହିତକର ହେବ କିମ୍ବା ଜମିବନ ପରିବେଶ, ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ସୁରକ୍ଷା ଓ ବିକାଶ ପ୍ରତି ବିପଜ୍ଜନକ ହେବ ।
- ab)** ଅନାବଶ୍ୟକ ପଦାର୍ଥ ଏଣେତେଣେ ପକାଇବା କହିଲେ ବୁଝାଯାଏ ଯେ ଏହି ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ଅଂଚଳରେ ପକାଇବା, ଯାହା ଏଣେତେଣେ ଉଡ଼େ, ଘୂରିବୁଲେ, ଜମାହୁଏ, ଧୋଇହୁଏ କିମ୍ବା ଏସବୁ ଘଟିବାର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ କିମ୍ବା ବେଳେ ବେଳେ ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନକୁ ଉଡ଼ିଯାଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବର୍ଜନା ସବୁଆଡ଼େ ବିଛାଇ ହୋଇ ପଡ଼େ ।
- ac)** ମୁ୍ୟନିସ୍ପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଭିତରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ଏବଂ ବାସଗୃହ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ଗାଧୁଆ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ବ୍ୟବସାୟିକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ବଜାର ଓ ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ ବାସସ୍ଥାନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ରାସ୍ତା ସଫେଇ, ଡ୍ରେନରୁ ସଂଗୃହୀତ ପଚୁମାଟି, ଉଦ୍ୟାନକୃଷି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ବିପଜ୍ଜନକ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବ୍ୟତିରେକ ଜୈବ ଉପଚାର ଗତ ଜୈବ ମେଡିକାଲ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ସମେତ ମୁ୍ୟନିସ୍ପାଲ ଅଂଚଳରେ ଘର ତିଆରି କିମ୍ବା ଭଙ୍ଗାଜନିତ କଠିନ କିମ୍ବା ଅର୍ଦ୍ଧକଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।
- ad)** ଅଣ ଜୈବ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ (ଯାହା ମାଟିରେ ସହଜରେ ମିଳାଇ ନଥାଏ) କହିଲେ ଯେ କୌଣସି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଯାହା ଅଣୁଜୀବମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସରଳସ୍ଥାୟୀ ଯୌଗିକକୁବିଘଟନ ହୋଇନଥାଏ ।
- ae)** ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା କାର୍ଯ୍ୟଭାର ନେଇଥିବା ଜଣେ ପରିଚାଳକ କହିଲେ, ମୁ୍ୟନିସ୍ପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ସଂଗ୍ରହ, ପୃଥକୀକରଣ, ଚିକିତ୍ସକରଣ, ପରିବହନ, ପରିଚାଳନା, ଓ ନଷ୍ଟକରଣ ପାଇଁ ସମ୍ଭଳଥିବା ବା ସଂଚାଳନ କରୁଥିବେ, ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ଅଂଚଳରେ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଓ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଅଧୀକୃତ ଯେକୌଣସି ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।
- af)** 'ପେଲେଟାକଜେସନ୍' କହିଲେ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବୁଝାଏ, ଯାହାଦ୍ୱାରା କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁରୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ଗୋଲାକୃତି ବା ପୋଲାନଳା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ, ଏଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଜ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଜାଳେଣି (ରିଫିୟୁଇଁ ଡିରାଇଭ୍ ଫୁଏଲ୍)ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଥାଏ ।

- ag)** ପ୍ରାଥମିକ ସଂଗ୍ରହ କହିଲେ ବାସଗୃହ, ଦୋକାନ, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ବସତି ପରିସର କିମ୍ବା ବର୍ଜ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିରାକୃତ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରୁ ସଂଗୃହୀତ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁରୁ ପୃଥକାକୃତ କଠିନ ଆବର୍ଜନାର ସଂଗ୍ରହ, ଉଠାଣ ଏବଂ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣକୁ ବୁଝାଏ ।
- ah)** ପ୍ରକିୟାକରଣ କହିଲେ ଯେଉଁ ପ୍ରକିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଗୁଡ଼ିକ ନୂତନ କିମ୍ବା ପୁନଃଚକ୍ରଣ ବସ୍ତୁରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେବାକୁ ବୁଝାଏ ।
- ai)** ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କହିଲେ ସେହି ପ୍ରକିୟାକରଣକୁ ବୁଝାଏ ଯାହା ପୃଥକାକୃତ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ମୂଳ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ରୂପେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରି ନୂତନବସ୍ତୁ ତିଆରି କରିବା ଯୋଗ୍ୟ କରେ । ପୂର୍ବବସ୍ତୁ ସହିତ ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବସ୍ତୁରସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରହିପାରେ ବା ନ ରହିପାରେ ।
- aj)** 'ପୁନଃ ବିକାଶ' କହିଲେ ପୁରୁଣାଗୃହର ପୁନଃନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଭିତ୍ତି ସଂରଚନା ଭଗ୍ନାପ୍ରାୟ ହେବା ହେତୁ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ବାସଗୃହ ଓ ବଜାର ଗୃହ ତିଆରିକୁ ବୁଝାଏ ।
- ak)** ଅଦରକାରୀ ବର୍ଜ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଜାଳେଣି କହିଲେ କ୍ଲୋରିନ୍-ଯୁକ୍ତ ବସ୍ତୁ ବ୍ୟତୀତ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ, କାଠ, ବା କାଗଜମଣ୍ଡ, କିମ୍ବା ଜୈବିକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁଭଳି କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଦହନଯୋଗ୍ୟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁରୁ ନିର୍ଗତ ଜାଳେଣିକୁ ବୁଝାଏ । ଏହା କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଆଦ୍ରତାନିଷ୍ଠାସନ, ଜମାଟିକରଣ, ଜଳନିଷ୍ଠାସନ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରକିୟାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଗୋଲା ବା ଅନ୍ୟ ନିସ୍ୱତ ପଦାର୍ଥ ରୂପରେ ମଧ୍ୟ ମିଳିପାରେ ।
- al)** ପୁନଃଚକ୍ରଣ କିମ୍ବା ପୁନଃ ପ୍ରକିୟାକରଣ ପାଇଁ ଅନୁଯୁକ୍ତ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଚରମ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶକୁ ରେସିଡୁଆଲ ଷ୍ଟ୍ରେସ୍ କୁହାଯାଏ ।
- am)** ପରିବେଶ ଜନିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗତ କୁପ୍ରଭାବ ଏବଂ ରୋଗକୁ ପ୍ରତିରୋଧ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଥିବା ବାତାବରଣ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସୁସ୍ଥ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା କୁହାଯାଏ ।
- an)** ପରିମଳଗତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କହିଲେ -ବ୍ୟବହୃତ ତାଳପତ୍ର, ସାନିଟାରୀ ଟାଓ୍ୱେଲ କିମ୍ବା ନ୍ୟାପକିନ, କଣ୍ଡୋମ, ମଳ, ପରିଶ୍ରାଭିଜା କପଡ଼ା ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକାରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବସ୍ତୁକୁ ବୁଝାଏ ।
- ao)** ଅନୁସୂଚୀ କହିଲେ ଏହି ଉପଧାରା ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଅନୁସୂଚୀକୁ ବୁଝାଏ ।
- ap)** ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଗ୍ରହ କହିଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଜ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ସ୍ଥାନ (କୁଣ୍ଡ)ବା ବିନ୍ ରେ ପ୍ରକିୟାକରଣ ବା ନଷ୍ଟାକରଣ ସୁବିଧା ପାଇଁ ପଠାଯିବାକୁଥିବା କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ସଂଗ୍ରହକୁ ବୁଝାଏ ।
- aq)** ପରବର୍ତ୍ତୀ ମହଜୁଦ ଓ ସଂରକ୍ଷଣ କହିଲେ କୌଣସି ଏକ ସର୍ବସାଧାରଣ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବେ ରଖାଯାଇଥିବା କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପାଇଁ ଆବୃତ ଟାଙ୍କି ଯାହା ଆବର୍ଜନାର ଏଣେତେଣେ ପକାଇବା, ବୁଲାଇ ପଶୁ ଓ ଗନ୍ଧରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିଥାଏ; ତାକୁ ହିଁ ବୁଝାଏ ।
- ar)** ପୃଥକାକରଣ କହିଲେ, କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନର ଅଲଗା ଅଲଗା ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ବୁଝାଏ । ସେ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଜୈବିକ ବିଘଟନଯୋଗ୍ୟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କିମ୍ବା ଆର୍ତ୍ତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଜୈବ ବିଘଟନ ଅଯୋଗ୍ୟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବା ଶୁଷ୍କ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ଦାହ୍ୟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ପରିମଳ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ବାସଗୃହରୁ ବାହାରିଥିବା ବିପଜନକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ଇ-ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ଭଗ୍ନାବଶେଷ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ।
- as)** ଉତ୍ସ ବା ଉତ୍ପାଦକସ୍ଥାନ କହିଲେ ଯେଉଁ ପରିସରରୁ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ ତାକୁ ବୁଝାଏ ।
- at)** ସଂରକ୍ଷଣ କହିଲେ ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଏପରି ଅସ୍ଥାୟୀ ଜମାବନ୍ଧ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବୁଝାଏ ଯାହା ଏଣେତେଣେ ଆବର୍ଜନା ପଡ଼ିବା, ରୋଗବାହକ କିମ୍ବା ବୁଲାଇପ୍ରାଣୀ ଆକର୍ଷଣ ଏବଂ ଅତ୍ୟଧିକ ଦୁର୍ଗନ୍ଧରୁ ରକ୍ଷା କରିଥାଏ ।
- au)** ଯେ କୌଣସି ବାଟ, ରାସ୍ତା, ଗଳି, ନାଳୀ, ଛକ, ଖୋଲାଜାଗା, ଯିବାଆସିବା ସ୍ଥାନ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ଯାତାୟତର ସୁବିଧା ଗଢ଼ା ହୋଇଥାଉ ବା ନ ଥାଉ, ମାତ୍ର ଯାହା ଉପରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଗମନାଗମନର ଅଧିକାର ଥାଏ ଏବଂ ଯେ କୌଣସି ପୋଲ ଉପରେ ନିର୍ମିତ ପାଦଚଲା ରାସ୍ତା ବା ରାସ୍ତା ଗୁଡ଼ିକ 'ରାସ୍ତା' ଭିତରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

- av)** ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ସ୍ଥିରାବସ୍ଥା କହିଲେ ଜୈବବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଜୈବିକ ବିଘଟନଜନିତ ଏପରି ସ୍ଥିରାବସ୍ଥାକୁ ବୁଝାଏ ଯେଉଁଠି କୌଣସି ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ବା କଠିନସ୍ତର ଭେଦ କରି ଯାଇପାରେ ନାହିଁ ଏବଂ କୃଷିଜମି, ମୃତ୍ତିକାକ୍ଷୟ ପ୍ରତିରୋଧ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ।
  - aw)** ପରିବହନ କହିଲେ ସତରଞ୍ଜ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏକ ପରିବହନଧାରାକୁ ବୁଝାଏ । ଯାହାଦ୍ୱାରା ମ୍ୟୁନିସିପାଲ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଦୁର୍ଗନ୍ଧ, ବିକ୍ଷିପ୍ତକରଣ, ଦେଖାନ ଯିବା ଅବସ୍ଥା, ରୋଗବାହକ ମାନଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ଅଧିକାରରୁ ମୁକ୍ତ ରଖି ସୁସ୍ଥତା ସହିତ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ପରିବାହିତ ହୋଇଥାଏ ।
  - ax)** ଉପଚାର କହିଲେ ଯେ କୌଣସି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଭୌତିକ, ରସାୟନିକ କିମ୍ବା ଜୈବିକ ଅବସ୍ଥା ବା ଗୁଣ ବା ଗଠନକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାର ଉପାୟ, ପ୍ରକିୟା ଏବଂ କୌଶଳକୁ ବୁଝାଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏହାର ଆକାର ଏବଂ କ୍ଷତିସାଧନର ଦକ୍ଷତା କମ୍ ହୋଇଥାଏ ।
  - ay)** ଉପଚାରିତ ଜୈବଭେଷଜ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କହିଲେ- ସେହି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ବୁଝାଏ ଯାହା ଜୈବଭେଷଜ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ୨୦୧୬ ନିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଯାହା ତାତ୍ତ୍ୱଗଣାନା ଓ ସାମ୍ବ୍ୟରକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରେ ଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ ବୁଝାଏ ।
  - az)** ବ୍ୟବହାର ଦେୟ କହିଲେ ସଂପୃକ୍ତ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକମାନଙ୍କ ଉପେର ଏହି ଉପବିଧି ଆଧାରରେ ଘୋଷିତ ଦେୟକୁ ବୁଝାଏ ।
  - ba)** ମୃତ୍ତିକା ବା ଜିଆଖତ ବା ଭର୍ମି (vermi) କମ୍ପୋଷ୍ଟ ହେଉଛି ଏକ ଏପରିପ୍ରକିୟାଯେଉଁଥିରେ ମୃତ୍ତିକା ଜିଆ ବ୍ୟବହାର କରି ଜୈବ ବିଘଟଣକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ କମ୍ପୋଷ୍ଟରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ ବା ହୋଇଥାଏ ।
  - bb)** ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକ କହିଲେ ଭାରତୀୟ ରେଳବାଇ,ରକ୍ଷା କ୍ୟାଣ୍ଟନମେଣ୍ଟ, ଶିଳ୍ପସଂସ୍ଥା, ତାତ୍ତ୍ୱଗଣାନା, ହୋଟଲ ଇତ୍ୟାଦିରକର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତି. କିମ୍ବା ଗୋଷ୍ଠୀ କିମ୍ବା ବାସଯୋଗ୍ୟ ବା ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଯେଉଁମାନେ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଏ ।
  - bc)** ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହକାରୀ କହିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଏ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଦଳ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ଥାନରୁ ପୁନଃଚକ୍ରଣ ଓ ପୁନଃବ୍ୟବହାରକ୍ଷମ କଠିନବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ରାସ୍ତା, ଟାଙ୍କ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ଆବର୍ଜନା ସଂଗ୍ରହ କରିଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ପୁନଃଚକ୍ରଣସୁବିଧା ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କୁ ସିଧାସଳଖ ଭାବରେ କିମ୍ବା ମଧ୍ୟସ୍ଥ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହା ବିକ୍ରୀ କରି ନିଜର ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରିଥାନ୍ତି ।
- (2)** ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ଶବ୍ଦ ବା ଭାବଯେଉଁ ସଂଜ୍ଞା ଏଠାରେ ଏଥିରେ ପରିପ୍ରକାଶ ହେବନାହିଁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲ ନିୟମ ୧୯୫୦(ଓଡ଼ିଶା ନିୟମ ୨୩,୧୯୫୦) କିମ୍ବା ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲ ଆଇନ୍ ୧୯୫୩ କିମ୍ବା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ରେଜେକ୍ଟ୍ ଭାଗ (II) ଉପବିଭାଗ ୩ (ii) ର GSR ନଂ ୧୩୫୭/ର ୮, ଏପ୍ରିଲ ୨୦୧୬ ଏବଂ ଭାଗ (II) ଏବଂ ଉପବିଭାଗ ୩(ii) ଏଝଜ ନଂ ୩୧୭/ର ୨୯, ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୧୬ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ପରିବେଶ, ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ପରିବେଶ (ସୁରକ୍ଷା) ଆଇନ୍ ୧୯୮୬(୧୯୮୬ ର ୨୯) ଆଧାରରେ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ନିୟମ ୨୦୧୬ କିମ୍ବା ନିର୍ମାଣ ଓ ଭଗ୍ନାବଶେଷ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ନିୟମ ୨୦୧୬ ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅର୍ଥ ହିଁ ବହନ କରିବେ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ - ୨

ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା

4.ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା:- ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପରିମାଣ ହ୍ରାସ କରି ଦକ୍ଷତାବୃଦ୍ଧି ମାଧ୍ୟମରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ସମ୍ପଲ ଗୁଡ଼ିକରେ ସୁବିନିଯୋଗ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ସଂପୃକ୍ତ ପୌରସଂସ୍ଥା ଏକ ସମନ୍ୱିତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପଦ୍ଧତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ । ଏହି ପ୍ରସ୍ତୁତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପଦ୍ଧତି ନିମ୍ନକାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ ଯେପରି :

- i)** ଉତ୍ସରେ ପରିମାଣ ହ୍ରାସ ଏବଂ ପୁନଃବ୍ୟବହାର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରତିରୋଧ ହିଁ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନାର ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ପସନ୍ଦଯୋଗ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ । ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା, ଉପଚାର ଏବଂ ନଷ୍ଟାକରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ସହାୟତା କରିବା ଏବଂ ବିଶେଷ କରି କଠିନସ୍ତର ଭେଦକରିବା, ବାୟୁ ପ୍ରଦୂଷଣ ଏବଂ ଗ୍ରାହ୍ୟତା ନିର୍ଗତ ବାଷ୍ପ ଭଳି ପରିବେଶ ଗତ ପ୍ରଭାବ ହ୍ରାସ କରିବ ।
- ii)** ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପୁନଃଚକ୍ରଣ:-ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିକଳ ହେବ ନୂତନ ବସ୍ତୁ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ପୃଥକୀକରଣ, ସଂଗ୍ରହ, ପୁନଃପ୍ରକିରଣ କରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ପୁନଃଚକ୍ରଣକ୍ଷମ ଉତ୍ପାଦନ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି ।
- iii)** କମ୍ପୋଷ୍ଟ ପାଇଁ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ: ନିୟମ ଅନୁସାରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଜୈବିକ ଅଂଶକୁ ଯତ୍ନପୂର୍ବକ ଭାବେ କମ୍ପୋଷ୍ଟ କରାଯିବ ଏବଂ ଜମିର ମାନବୃଦ୍ଧି ଏବଂ କୃଷିଜାତ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧିରେ ଏହା ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ।
- iv)** ଶକ୍ତି ନିମିତ୍ତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ – ଯେଉଁଠାରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁରୁ ବସ୍ତୁ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ, ସେଠାରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁରୁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ଯଥା-ଉତ୍ତପ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ବା ଜାଳେଣି ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇପାରେ । ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶୁଷ୍କ ନିଶେଷ, ଜୈବିକ ଦାହ୍ୟାକରଣ, ବର୍ଜ୍ୟଭସ୍ମାକରଣ, ବର୍ଜ୍ୟ ଉତ୍ପତ୍ତି ଜାଳେଣି ଏବଂ ସହପ୍ରକିରଣକରଣ ଇତ୍ୟାଦି ସାଧାରଣତଃ ଶକ୍ତି ନିମିତ୍ତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ ।
- v)** ବର୍ଜ୍ୟ ନିଷ୍ପାଦନ: ବଳକା ଅବଶିଷ୍ଟାଣ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ଯାହା ସାଧାରଣତଃ କର୍ମକ୍ଷମ ନୁହେଁ ବା ନିଷ୍ପ୍ରୟ, ସେଗୁଡ଼ିକ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ୨୦୧୬, ନିୟମ ଅନୁସାରେ ନିର୍ମୂଳ ପରିମଳ ଜମିକୁ ପୋତିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର ହେବ ।
- vi)** ସମନ୍ୱିତ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପଦ୍ଧତି ପରିବେଶ ସଂବେଦୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂକୋଚନ, ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପୁନଃଚକ୍ରଣ, ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ-ଶକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତି, ଖାଲି ସ୍ଥାନ ପୂରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ବର୍ଜ୍ୟରୁ ନିସ୍ତୃତ ଗ୍ୟାସ୍ କୁ ସଂଗ୍ରହକରି ଉପଯୋଗକରିବା ଇତ୍ୟାଦି କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ନିୟମ ୨୦୧୬ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯାହା ଗ୍ରାନ୍ ହାଉସ୍ ଗ୍ୟାସ୍ କମାଇବା ପାଇଁ ସହାୟକ ହେବ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ -୩

ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପୃଥକୀକରଣ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ସଂରକ୍ଷଣ

5. ଉତ୍ସେଚ୍ଚରେ ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପୃଥକୀକରଣ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ-୧) ଏହା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ଯେ, ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ନିଜ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ତିନି ବିଭାଗରେ ଅଲଗା କରିବେ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷିତ କରିବେ, ଯେପରି

- a)** ଅଣ ଜୈବବିଘଟନକ୍ଷମ କିମ୍ବା ଶୁଷ୍କ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ
- b)** ଜୈବ ବିଘଟନକ୍ଷମ କିମ୍ବା ଆର୍ଦ୍ର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ
- c)** ଗୃହନିସ୍ତୃତ ବିପଦଜନକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ

ଏବଂ ଢାଙ୍କୁଣିଥିବା ବର୍ଜ୍ୟ ଟାଙ୍କିରେ ପୂରାଇ ପୌରସଂସ୍ଥାର ସମୟାନୁକ୍ରମିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଏହି ପୃଥକୀକୃତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ଅଧିକୃତ ସଂଗ୍ରହକାରୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବେ ।

2) ସେହିପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବର୍ଜ୍ୟ ଉତ୍ପାଦକ ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ସ୍ଥାନରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ତିନୋଟି ଭାଗରେ ପୃଥକ କରି ଉପଯୁକ୍ତ ଟାଙ୍କିରେ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବେ, ଯେପରି

- a)** ଅଣ ଜୈବବିଘଟନକ୍ଷମ ବା ଶୁଷ୍କ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ
- b)** ଜୈବ ବିଘଟନକ୍ଷମ ବା ଆର୍ଦ୍ର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ
- c)** ବିପଦଜନକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ

ଏବଂ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରି ଅଧିକୃତ ବର୍ଜ୍ୟ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଅଧିକୃତ ବର୍ଜ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ବା ନିଃଶେଷୀକରଣ ବା ସଂରକ୍ଷଣ କେନ୍ଦ୍ରରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବେ ।

- 3) ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକ ମାନେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ତିନିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରି ତିନୋଟି ଟାଙ୍କିରେ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ହେବେ । ଯେପରି ସବୁଜ କୁଣ୍ଡ (ପାତ୍ରରେ)-ଜୈବ ବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ନୀଳ କୁଣ୍ଡାଣ୍ଡୋବି ବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ଏବଂଲାଲ ଟାଙ୍କିରେ ଗୃହ ନିସ୍ତୃତ ବିପଦ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ରଖିବେ ।
- 4) ଏହି ଉପବିଧିର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶିତ ହେବାର ଏକବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ପୌରସଂସ୍ଥା ସହଭାଗିତାରେ ୫୦୦୦ ବର୍ଗମିଟରରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଅଂଚଳ ଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଉତ୍ପାଦକ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ବିଭାଗୀକରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବେ, ସତତ ବିଭାଗର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବେ ଏବଂ ପୁନଃଚକ୍ରଣକ୍ଷମ ବସ୍ତୁକୁ ଅଧିକୃତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ଜିମା ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତନକାରୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବେ। ଜୈବ ବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ, ଉପଚାରିତ, ବା କମ୍ପୋଷ୍ଟ ବା ଜୈବ ଦାହ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସରରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ । ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହକ ବା ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେବ ।
- 5) ପୌରସଂସ୍ଥାକୁ ତିନିଦିନ ଆଗରୁ ନ ଜଣାଇ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ଅନଧିକୃତ ସ୍ଥାନରେ ୧୦୦ଜଣରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଏକତ୍ରୀକରଣର ଆୟୋଜନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏବଂ ସେଭଳି ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଘଟଣାର ଆୟୋଜକ ମୂଳସ୍ଥାନରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପୃଥକୀକରଣ ସଂପର୍କରେ ନିଶ୍ଚିତ କରାଇବେ ଏବଂ ପୌରସଂସ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ବା ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ପୃଥକୀକୃତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରାଇବେ ।
- 6) ବ୍ୟବହୃତ ପରିମଳ(sanitary)ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସେହି ବସ୍ତୁର ବିକ୍ରେତା ବା ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ପ୍ୟାକ୍ ବା ଖବରକାଗଜ ବା ଉପଯୁକ୍ତ ଜୈବ ବିଘଟନକ୍ଷମ ବସ୍ତୁ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ବନ୍ଦା ହୋଇ ଅଣ୍ଡୋବି ବିଘଟନକ୍ଷମ ବା ଶୁଷ୍କ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପାଇଁ ଉର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟାଙ୍କି ବା ପାତ୍ରରେ ପକାଯିବ ।
- 7) ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାସ୍ତାକଡର ଦୋକାନୀ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଯେପରି-ଖାଦ୍ୟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ପରିତ୍ୟକ୍ତପାତ୍ର, କପ୍, ଥାନ, ଗୁଡାହେବା କାଗଜ, ନଡିଆ ଷଡେଇ, ବଳକାଖାଦ୍ୟ, ପିନିପରିବା, ଫଳ ଇତ୍ୟାଦି ଗୁଡିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ରରେ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ରଖିବେ ଏବଂ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂରକ୍ଷଣ ସ୍ଥାନ ବା ପାତ୍ର ବା ଗାଡି ନିକଟରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବେ ।
- 8) ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉଚ୍ଚେଦ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ସୃଷ୍ଟିହେଲାବେଳେ ନିଜ ପରିସରରେ ଅଲଗା ସଂରକ୍ଷିତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ନିର୍ମାଣ ଓ ଭଗ୍ନାବଶେଷ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଆଇନ୍ ୨୦୧୬ ଅନୁସାରେ ଏହାକୁ ନିକାଶ କରନ୍ତୁ ।
- 9) ପାର୍କ, ଷ୍ଟାଡିୟମ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ବଗିଚା ଏବଂ ଉଦ୍ୟାନ କୃଷିର ବହୁଳ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପରିସରରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରିବେ ଏବଂ ପୌରସଂସ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁସାରେ ତାହାକୁ ନଷ୍ଟ କରିବେ ।
- 10) କୌଣସି ଉପଚାର ବିହୀନ ଜୈବମେଡିକାଲ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ଇ-ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବିପଜନକ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ଶିଳ୍ପକାତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସହିତ ମିଶିବ ନାହିଁ । ଏବଂ ସତତ ଭାବରେ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗଠିତ ନିୟମାବଳୀ ଗୁଡିକ ଅନୁସରଣ କରିବେ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ - ୪

ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ

ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ:

- 1) କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଆଇନ୍ ୨୦୧୬ ଅନୁସାରେ ପୌରସଂସ୍ଥା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆ ଓ ଅଂଚଳରେ ପୃଥକୀକୃତ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଦ୍ୱାରକୁ ଦ୍ୱାର ସଂଗ୍ରହ, ବସ୍ତି ଏବଂ ଅଶୁସଂଗଠିତ ଜନବସତି ସମେତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାସଗୃହରୁ ଆବର୍ଜନା ଦୈନିକ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯିବ ।
- (2) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୃହର ଆବର୍ଜନା ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ, ସାଧାରଣତଃ ଘରଠାରୁ ଘର ଯାଏ ଆବର୍ଜନା ସଂଗ୍ରହ ସମୟ ସକାଳ ୬ଟାରୁ ୧୧ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବ ।

ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଥିବା ଦୋକାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ଠାରୁ ଆବର୍ଜନା ସଂଗ୍ରହ ସମୟ ସାମା ସକାଳ ୭ଟାରୁ ୧୨ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବ ।

- (3) ବୃହତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପରିସର, ଆବାସିକ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ ସେମାନଙ୍କ ଆବାସ ପରିସରରେ ଯେତିକି ସମ୍ଭବ ସେତିକି ଜୈବ ବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କୁ ପ୍ରକିୟାକରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଏବଂ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ହେବେ ।
- (4) ପ୍ରତି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥିରାକୃତ ଆବାଜସାମା ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବେଳ ବା ଘଣ୍ଟିକାବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ ।
- (5) ହୋଟେଲ, ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟ , କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପରିସର, ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ, ବିବାହଘର, ହସ୍ପିଟାଲର ଅଣ ଭେଷଜ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଯିବ ।
- (6) ପରିବା, ଫଳ, ଫୁଲ, ମାଂସ, କୁକୁଡ଼ା ଏବଂ ମାଛ ବଜାରରୁ ଦିନକୁ ଦିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଯିବ ।
- (7) ଉଦ୍ୟାନକୃଷିର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବଗିଚା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ (ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଘରୁ ନୁହେଁ) ପୃଥକ ଭାବରେ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇ ଉପଯୁକ୍ତ ବିଧି ଅନୁସାରେ ନଷ୍ଟ କରାଯିବ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସପ୍ତାହରେ ଗୋଟିଏ ଦିନକାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ।
- (8) ମାତ୍ର ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ବଜାର, ମାଛ ଓ ମାଂସ ବଜାରରୁ ବାହାରୁଥିବା ଜୈବ ବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ । ପାର୍କ ଏବଂ ବଗିଚାରୁ ବାହାରୁଥିବା ଉଦ୍ୟାନକୃଷି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ସର୍ବୋତମ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଏବଂ ସମ୍ଭବ ଅନୁସାରେ ସଂଗ୍ରହ ଓ ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଗୁଡିକ ସଂପୃକ୍ତ ବଜାର ସାମା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକିୟାକୃତ ହେବ । ଏବଂ, ସେହିପରି ଉଦ୍ୟାନକୃଷି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉଦ୍ୟାନ ଏବଂ ପାର୍କ ଭିତରେ କରାଯିବ ଆବଶ୍ୟକ ।
- (9) ନିୟୋଜିତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିରାପତ୍ତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବିଭିନ୍ନ ପାତ୍ରରେଥିବା ଆବର୍ଜନାକୁ ସୁରକ୍ଷା ଆବରଣ ନଥିବା ଖାଲି ଅଙ୍ଗରେ ଏହାର ପରିଚାଳନା କରିବେ ନାହିଁ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ - ୫

ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ

7. ପରବର୍ତ୍ତୀ ମହକୁଦ ସ୍ଥାନରେ ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ସଂରକ୍ଷଣ:

- (1) ପ୍ରତି ବାସଗୃହରୁ ସଂଗୃହୀତ ପୃଥକାକୃତ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂରକ୍ଷଣା ତିପୋକୁ ନିଆଯିବ ।
- (2) ପରବର୍ତ୍ତୀ ମହକୁଦା ତିପୋରେ a) ଅଣ ଜୈବବିଘଟନକ୍ଷମ କିମ୍ବା ଶୁଷ୍କ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ b) ଜୈବ ବିଘଟନକ୍ଷମ କିମ୍ବା ଆର୍ଦ୍ର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ c) ବାସଗୃହ ବିପଜନକ ନିସୃତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଇତ୍ୟାଦି ନିମନ୍ତେ ଉପଯୁକ୍ତବିନ୍ ଗୁଡିକର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଥିବା ଉଚିତ ।
- (3) ପୃଥକାକରଣକୁ ପୋସ୍ତାହନ ଦେବାପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିରାକୃତ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ପାତ୍ର ଯଥା - ନୀଳରଙ୍ଗର ପାତ୍ର ଜୈବ ବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପାଇଁ; ଅଣ ଜୈବବିଘଟନକ୍ଷମ ପାଇଁ ଧଳାରଙ୍ଗର ପାତ୍ର ଏବଂ ବାସଗୃହ ନିସୃତ ବିପଜନକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପାଇଁ କଳା ରଙ୍ଗର ପାତ୍ର ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ।
- (4) ପୌରସଂସ୍ଥା ନିଜ ତରଫରୁ କିମ୍ବା ବାହାର ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ପରିଚାଳନାର ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ପରିବେଶ ଦୂଷିତ କିମ୍ବା ଅପରିଷ୍କାର ହେବ ନାହିଁ ।
- (5) ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂରକ୍ଷଣା ତିପୋକୁ ଏହି ଉପବିଧିରେ ବିଭିନ୍ନ ଆକୃତିର ଓ ରଙ୍ଗର ସଂରକ୍ଷଣା ପାତ୍ରପୌରସଂସ୍ଥା ବା ଅଧିକୃତ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।
- (6) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଚଳରେ ଲୋକସଂଖ୍ୟାର ସାହାଯ୍ୟ ଏବଂ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଉତ୍ତରାମନ ପରିମାଣକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ସଂରକ୍ଷଣା ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି ହେବ ଏବଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ ।

- (7) ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହେବ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଖୋଲା ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ ମାତ୍ର ବ୍ୟବହାର ସଂବେଦୀ ହୋଇପାରିବ ।
- (8) ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମବାୟ ସମିତି, ସଂଗଠନ, ଆବାସିକ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଆଧାର ବା ପାତ୍ର ଭଳି ପାତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରିବେ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ପାତ୍ର ରଖିବେ ଯାହା ଫଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟୁତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସେଥିରେ ରହିପାରିବ ।
- (9) ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଷ୍ଟ୍ରାକଡର ଦୋକାନୀ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାର କାଳରେ ଖାଦ୍ୟାଂଶ, ପୁନଃବ୍ୟବହାର ଅଯୋଗ୍ୟ ପାତ୍ର, କପ୍, କ୍ୟାନ, ଗୁଡିଆକାଗଜ, ନଡିଆ ଷଡେଇ, ବଳକାଖାଦ୍ୟାଂଶ, ପନିପରିବା, ଫଳ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ରରେ ରଖିବେ ଏବଂ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂରକ୍ଷଣା ଡିପୋ, କିମ୍ବା ପାତ୍ର କିମ୍ବା ଗାଡିରେ ସେଗୁଡିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବେ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ - ୭

ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପରିବହନ

8. ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପରିବହନ:

- (1) ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିବହନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଗାଡିଗୁଡିକ ଆବୃତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅର୍ଥାତ୍ ଏଗୁଡିକ ମୁକ୍ତ ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିପାରିବେ ନାହିଁ ।
- (2) ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ନିଷ୍ଠାସନ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡଦାଗଣ କରାଯିବ । ପାତ୍ରଗୁଡିକ ରଖାଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ସଫେଇ କରାଯିବ ।
- (3) ଆବାସିକ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଚଳରୁ ସଂଗୃହୀତ ପୃଥକାକୃତ ଜୈବବିଘଟିତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କମ୍ପୋଷ୍ଟପ୍ଲାଣ୍ଟ, ଜୈବ ବାହ୍ୟସ୍ଥଳ କିମ୍ବା ସେହିଭଳି କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ର ଭଳି ପ୍ରକିୟାକରଣ ସ୍ଥାନକୁ ଆବୃତ କରି ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବା ଉଚିତ ।
- (4) ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳ ଜୈବବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପ୍ରକିୟାକରଣ ପାଇଁ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯିବ ଉଚିତ ।
- (5) ସଂଗୃହୀତ ଅଣ ଜୈବବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂପୃକ୍ତ ପ୍ରକିୟାକରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ବସ୍ତୁ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ବ୍ୟବସ୍ଥା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପରିବାହିତ ହେବା ଉଚିତ ।
- (6) ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଭଗ୍ନାବଶେଷ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ନିୟମ ୨୦୧୬ ଅନୁସାରେ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଭଗ୍ନାବଶେଷ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।
- (7) ଅଣ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତିକ୍ଷମ, ରାଷ୍ଟ୍ରାବଧିକାର, ନାଳ ସଫେଇର ନିୟୁତ ପଦ୍ମ ଭଳି ନିଷ୍ପନ୍ନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ।
- (8) ପରିବହନ ଗାଡି ଗୁଡିକ ଏପରି ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବେ ଯେ, ସର୍ବଶେଷ ନିଷ୍ଠାସନ ପୂର୍ବରୁ ସେଗୁଡିକର ବହୁବିଧି ବ୍ୟବହାର ଏତେଇ ଦେଇ ହେବ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ - ୭

ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପ୍ରକିୟାକରଣ

9. ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପ୍ରକିୟାକରଣ : କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ବିବିଧ ଉପାଦାନରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ନିମ୍ନ କୌଶଳ ସମେତ ଉପଯୋଗାକାରିଗରୀ ବିଦ୍ୟା ସହାୟତାରେ ସହରୀ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସମୟକ୍ରମେ ପ୍ରଦତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରୟତ୍ନ ଶାଖା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତମାନଙ୍କୁ

ଅନୁସରଣ କରାଯିବାର ସଂସ୍ଥା ନିଜ ତରଫରୁ କିମ୍ବା କୌଣସି ମାଧ୍ୟମ ସହାୟତାରେ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ବା ସହାୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ନିର୍ମାଣ, ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇବେ। ସମ୍ପଦ ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର, ଜୈବିକ କମ୍ପୋଷ୍ଟାକରଣ, ଜିଆ କମ୍ପୋଷ୍ଟାକରଣ, ଆନାରେଡିକ୍ ଡାଇଜେସ୍ଟନ୍ କିମ୍ବା ବିପ୍ଳବନକରଣ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ର ଦାହ୍ୟକ୍ଷମ ଆଂଶିକତା ପାଇଁ ପରିଚ୍ୟୁତ ଉଦ୍‌ଗୃହ ଜାଳେଣି ସମେତ ଶକ୍ତି ପାଇଁ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଆଧାରିତ ଶକ୍ତିପ୍ଲୁଟ୍ ବା ସିମେଣ୍ଟ ରୁଲ୍ଲ ପାଇଁ ଖୋରାକ ଯୋଗାଇବା ଭଳି ପରିବେଶଗତ ପ୍ରଭାବର ହାସ ପାଇଁ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବ । ଭୂବର୍ଜ୍ୟରୁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟରେ ରିଫ୍ୟୁଜର୍ ଓ ଡିଭାଇରର୍ ଫୁଏଲ ବା ଅଦରକାରୀକୁ ଜାଳେଣି କୁ ସିମେଣ୍ଟଭାଟି କିମ୍ବା କଠିନବର୍ଜ୍ୟରୁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ଲୁଟ୍‌କୁ କମ୍ପୁଷ୍ଟିକଲ୍ ବିଖଣ୍ଡନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟମରେ ଆବଶ୍ୟକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭାବେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ - ୮

ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ବିନିଯୋଗ

- 10. ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁନିଷ୍ପାଦନ :** ପୌରସଂସ୍ଥା ଗୁଡିକ ନିଜେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ବଳକା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଓ ଖାଲ ଯୋଡିବା ପଛତର ନିର୍ମାଣ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଆଇନ ୨୦୧୬ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନୁଯାୟୀ କରିବେ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ - ୯

ଓ୍ୱାର୍ଡ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

- 11. ଓ୍ୱାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟି ଗଠନ:** ପୌରସଂସ୍ଥା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓ୍ୱାର୍ଡରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଓ୍ୱାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟି ଗଠିତ ହେବ । ଏଥିରେ ୧ ରୁ ୧୫ ଯାଏଁ ସଭ୍ୟ ରହିବେ । ଓ୍ୱାର୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ, ଚିକିତ୍ସାଆଦାୟକାରୀ କିମ୍ବା ପ୍ରତି ଓ୍ୱାର୍ଡ ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଭାରପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀ, ଆବାସିକ ବିକାଶ ସଂଗଠନର ଜଣେ ପ୍ରତିନିଧି, ବସ୍ତି ପରିମଳ କମିଟିର ପ୍ରତିନିଧି, ଗୋଷ୍ଠାଭିତିକ(ସାଧ୍ୟ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ଯୁବକ ସଂଘ ଇତ୍ୟାଦି) ସଂସ୍ଥାର ପ୍ରତିନିଧି, ସ୍ଥାନୀୟ ନେତା, ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କୁ ଓ୍ୱାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟିରେ ସଦସ୍ୟ ରହିବେ । ଏହି କମିଟି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ୍ୱାର୍ଡର ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ତଦାରଖ କରିବେ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ - ୧୦

ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ ଓ ଜୋରିମାନା

- 12. ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ସଂଗ୍ରହ, ପରିବହନ ଓ ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ :**
  - (1)**
    - a)** ଦ୍ୱାରକୁଦ୍ୱାର ଏବଂ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଜୈବବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କଠାରୁ ଆବର୍ଜନା ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ଭାରପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଓ୍ୱାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟି କିମ୍ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଚଳର କିମ୍ବା ଓ୍ୱାର୍ଡର ଭାରପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କଠାରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ ଆଦାୟ କରାଯିବ ।
    - b)** ପୌରସଂସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅନ୍ ଲାଇନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ସତରଂ ଆଦାୟ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ସହକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, କିମ୍ବା ଜଳରାଜସ୍ୱ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି କିମ୍ବା ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ମାଧ୍ୟମରେ ପୌରସଂସ୍ଥା ପରିମଳ ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ ବା ଜୋରିମାନା ଆଦାୟର ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିବେ ।

- c) ବସ୍ତି ଅଂଚଳରେ ମାସରେ ସତର ଦିନରେ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରେ ପରିମଳ ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ ଆଦାୟର ଦିନ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ । ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଓ୍ଵାର୍ଡରେ ଓ୍ଵାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟି ଦ୍ଵାରା ଆୟୋଜିତ ହେବ ।
- d) ଏକକାଳୀନ ବା ସାମ୍ପ୍ରାସିକ ଦେୟ ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ କରାଯିବ । ଯଦି ଏକକାଳୀନ ବର୍ଷକର ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ କେହି ଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କଠାରୁ ବାର୍ଷିକ ବଦଳରେ ଦଶମାସର ଦେୟ ଆଦାୟ କରାଯିବ । ସେହିପରି ଛ'ମାସିଆ ଦେୟ ଏକାଥରେ ଦେଲେ ଝମାସ ୧ ଝଦିନର ଦେୟ ଆଦାୟ କରାଯିବ ।
- e) ପୌରସଂସ୍ଥାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓ୍ଵାର୍ଡର ଓ୍ଵାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟି ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ସ୍ଥିରାକୃତ ଜୋରିମାନା ସଂପୃକ୍ତ ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଲାଗୁ କରି ସେହି ସ୍ଥାନରେ ପୌରସଂସ୍ଥା ର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଛତିରେ ଆଦାୟ କରିବେ।
- (2) ବିଭିନ୍ନ ଉପଭୋକ୍ତା ଓ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କଠାରୁ ଆବର୍ଜନା ସଂଗ୍ରହ ଓ ପରିବହନ ଏବଂ ବିନିଯୋଗ ସେବା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥାଦ୍ଵାରା ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ ପରିମାଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତହୋଇଥିବ । ପରିଶିଷ୍ଟ-୧ ଅନୁସାରେ ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ବନିମ୍ନ ଦେୟକୁ ଆଧାର କରି ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ସମୟକ୍ରମେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇପାରିବ ।
- (3) ଏହି କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟଉପବିଧି ଅନୁସାରେ ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ କରାଯାଇପାରିବ । ପରିଶିଷ୍ଟ-୨ ରେ ଅନୁସାରେ ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ବନିମ୍ନ ଜୋରିମାନାକୁ ଆଧାର କରି ପୌରସଂସ୍ଥା ଜୋରିମାନା ରାଶିକୁ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ସମୟକ୍ରମେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିବେ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ - ୧୧
ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ଵ

13. ବିବିଧ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ଵ-

(1) ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ ଥିବା ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ଵ :

- a) କୌଣସି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ନିଜଦ୍ଵାରା ସୃଷ୍ଟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ରାସ୍ତା, ଖୋଲାଜାଗା, ନାଳ, କିମ୍ବା ପାଣି ନାଳରେ ପକାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।
- b) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରୁ ସେମାନଙ୍କ ଘରୁ ନିଷ୍ପାସିତ ଦୃଷ୍ଟିତ ଜଳ, କାଦୁଅ, ମଳ, ଗୋବର ମୃତ୍ତ, ସଂକ୍ରମିତ ଜଳ ସେମାନଙ୍କର ପରିସରରେ ଏକତ୍ର ଠୁଳ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ରାସ୍ତାରେ ଛାଡି ପାରିବେ ନାହିଁ ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ପରିବେଶ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ବା ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ହାନିକାରକ ହେବ ।
- c) ବ୍ୟବହୃତ ପରିମଳ ବସ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଫିଙ୍ଗିବେ ସେତେବେଳେ କୌଣସି ଖବରକାଗଜ କିମ୍ବା ଉଚିତ ଜୈବ ବିଘଟନକ୍ଷମ ଗୁଡାହେବା ବସ୍ତୁରେ ଏହାକୁ ସୁରକ୍ଷା କରି, ବନ୍ଦ କରି ଅଣ ଜୈବିକ ବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପାଇଁ ଉର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପାତ୍ର ବା ଆଧାରରେ ରଖିବେ ।
- d) ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକ ନିଜ ପରିସରରୁ ବାହାରୁଥିବା ପୁନଃବ୍ୟବହାର କ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ବିନିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା ଅଧୀକୃତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରାହକ କିମ୍ବା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରାହକ କିମ୍ବା ସଂସ୍ଥାର ପାତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରିବେ ମାତ୍ର କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ତାହାକୁ ରାସ୍ତାରେ ରଖିବେନାହିଁ ।
- e) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକ ଏହି ଉପବିଧିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

- f)** ଯେ କୌଣସି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦକ ନିଜ ଦ୍ଵାରା ବାହାରୁଥିବା କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ନିଜ ପରିସରର ବାହାର ଜାଗାରେ କିମ୍ବା ନାଳ କିମ୍ବା ପାଣି ନାଳରେ ପକାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ କି ଜଳାଇପାରିବେ ନାହିଁ କି ପୋତି ପାରିବେ ନାହିଁ ।
- g)** କୌଣସି ମୃତ ଜୀବର ଶରୀର କିମ୍ବା ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ କୌଣସି ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନ ବା ପ୍ରଦୂଷଣ ସୃଷ୍ଟି କଲା ଭଳି କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପକାଇ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ।
- h)** ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବାରଣ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲିପ୍ତ ରୁହନ୍ତି, ତେବେ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଜୋରିମାନା ଡାକ୍ତାରୁ ଆଦାୟ କରାଯିବ ।

(2) ଓ୍ଵାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟିର ଦାୟିତ୍ଵ :

- (a)** ଓ୍ଵାର୍ଡ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପରିମଳ ଏବଂ ପରିଚ୍ଛନ୍ନତାକୁ ତଦାରଖ କରିବା ଓ୍ଵାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟିର ଦାୟିତ୍ଵ ।
- (b)** ଓ୍ଵାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟିଓ୍ଵାର୍ଡ ସ୍ତରର ପରିମଳ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ଆପତି ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣାଣି କେନ୍ଦ୍ର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ।
- (c)** କୌଣସି ଖୁଲାପକାରୀ ଉପରେ ଜୋରିମାନା କରିବା କିମ୍ବା କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜୋରିମାନାକୁ ମୁକ୍ତ କରିବା କ୍ଷମତା ଓ୍ଵାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟିର ରହିବ ।
- (d)** ଓ୍ଵାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟି, ଗୃହ କମ୍ପୋଷ୍ଟାକରଣ, ବାୟୋ ଗ୍ୟାସ୍ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ତରରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ପ୍ରକିୟାକରଣ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚତୁପାର୍ଶ୍ଵରେ ପରିମଳ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣା କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବେ ।
- (e)** ଓ୍ଵାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟି ଏହି ଉପବିଧି ଗୁଡିକର ଯେ କୌଣସି ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କୁ ସତର୍କ କରିପାରିବେ । ପୌରସଂସ୍ଥା ବା ଓ୍ଵାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟି ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଦ୍ଵିତୀୟ ସତର୍କ ସୂଚନା ପରେ ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଉପବିଧି ମୁତାବକ ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ କରାଯିବ ।

(3) ପୌରସଂସ୍ଥାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ:

- (a)** ନିଜ ଅଧୀନୁତ ଅଂଚଳ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଦିନ ଓ ବର୍ଷସାରା ସର୍ବସାଧାରଣ ରାସ୍ତା, ସ୍ଥାନ, ଅସ୍ଥାୟୀ ଜନବସତି, ବସ୍ତି, ଅଂଚଳ, ବଜାର, ନିଜର ପାର୍କ, ବଗିଚା, ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ର, କବଚସ୍ଥାନ ଇତ୍ୟାଦିର ସଫେଇ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିପୂରଣ ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା ଦାୟୀ ରହିବେ ଏବଂ ଘୋଷିତ ନିକଟତମ ସଂରକ୍ଷଣ ପାତ୍ରରୁ ଆବର୍ଜନା ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଏହାକୁ ସର୍ବଶେଷ ବିନିଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆବୃତ୍ତ ଗାଡିରେ ପଠାଇବା ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ସେ ନିଜର ସ୍ଥାୟୀ ସଫେଇ କର୍ମଚାରୀ ଓ ଗାଡି ବ୍ୟତିରେକ ଠିକା ଭାବରେ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥା ବା ଘରୋଇ ସର୍ବସାଧାରଣ ସହଭାଗୀଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ କରିପାରିବେ ।
- (b)** ପୌରସଂସ୍ଥା ବା ଉକ୍ତ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ନିୟୋଜିତ ଅଧୀନୁତ ସଂସ୍ଥା ସର୍ବସାଧାରଣ ରାସ୍ତା କିମ୍ବା ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠାଭିତି ପାତ୍ର ଯୋଗାଇଦେବେ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବେ ।
- (c)** ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଓ ନିରନ୍ତର ଭାବରେ ଏହି ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ସଂପୃକ୍ତ ପୌରସଂସ୍ଥା ପ୍ରତି ଓ୍ଵାର୍ଡରେ ଜଣାଣୁ ଓ୍ଵାର୍ଡ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ନାମିତ କରିବେ ଯିଏ ସହରର ଆବର୍ଜନାର ସର୍ବଶେଷ ବିନିଯୋଗ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାତ୍ର ରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନ, ସର୍ବସାଧାରଣ ଶୌଚାଳୟ, ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନର ଗୋଷ୍ଠା ଶୌଚାଳୟ ବା ମୃତ୍ତାଳୟ, ସର୍ବସାଧାରଣ ଆବର୍ଜନା ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଭୂମିପୂରଣ ପ୍ରକିୟାକରଣ ସଂସ୍ଥା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ତଦାରଖ କରିବେ ।

- (d) ପୌରସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ନିୟୋଜିତ ଓ୍ୱାର୍ଡ କର୍ମକ୍ରତୀ ସଂପୃକ୍ତ ଓ୍ୱାର୍ଡ ପରିମଳ କମିଟିର ସଭ୍ୟ ରହିବେ, ଯେଉଁ କମିଟି ସଂପୃକ୍ତ ଓ୍ୱାର୍ଡର ପରିମଳ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣିବାର ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ଏବଂ ନାଗରିକଙ୍କର ପରିମଳ ସମସ୍ୟା ଶୁଣିବେ ।
- (e) ସମୟାନୁକ୍ରମେ ସହରୀ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା ବୈଷୟିକ କୌଶଳ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦୃଷ୍ଟି ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନକ ସମେତ ଉପଯୁକ୍ତ କୌଶଳ ଅବଲମ୍ବନ ପୂର୍ବକ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ବିବିଧ ଉପାଦାନର ସର୍ବୋତ୍ତମ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା ନିଜ ଚରମଫରୁ ବା ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପ୍ରକିରଣକରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହଯୋଗୀ ଭିଡିଓଫିର ନିର୍ମାଣ, କାର୍ଯ୍ୟପରିବେଶ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ।
- (f) ପୌରସଂସ୍ଥା ସୂଚନା, ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବେ ଏବଂ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ସର୍ବନିମ୍ନ ଉତ୍ପାଦନ, ଆବର୍ଜନା, ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସଚେତନ କରାଇବେ । ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ର ପୁନଃପ୍ରୟୋଗ, ଆର୍ତ୍ତ ଜୈବବିଘଟନକ୍ଷମବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଶୁଷ୍କ ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ, ଦାହ୍ୟ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ମୂଳପାଠରେ ଗୃହୀ ବିପଜ୍ଜନକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ବ୍ୟବହୃତ ପରିମଳ ଆବର୍ଜନାକୁ ଉତ୍ତମ ଅବସ୍ଥାରୁ ଖବରକାଗଜ କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତଜୈବବିଘଟନକ୍ଷମ ଗୁଡ଼ା ହେବା ଭଳି ବସ୍ତୁରେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଗୁଡେଇ ଏବଂ ଅଣଜୈବବିଘଟନକ୍ଷମ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବାସିକ ପାତ୍ରରେ ରଖିବା, ପୃଥକୀକୃତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ କୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରିବା, ଏବଂ ମାସିକ ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସଂପର୍କରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କୁ ସୂଚନା ଓ ଶିକ୍ଷା ଦେବେ ।
- (g) ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶିତ ହେବାର ଦୁଇବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପୌରସଂସ୍ଥା ପରିଚାଳିତ ସମସ୍ତ ପାର୍କ, ବଗିଚା, ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ରାସ୍ତାନ୍ତରୀକ ସାର ବଦଳରେ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ବ୍ୟବହୃତ କରିବେ ।
- (h) ଅଣ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସେକ୍ଟର ଦ୍ୱାରା ପୁନଃଚକ୍ରଣପଦକ୍ଷେପ ପୋସ୍ତାହିତ କରିବ ।
- (i) କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁରୁ ପରିଚାଳନା ପଦ୍ଧତିକୁ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ମାନ୍ୟତା ଦେଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପରେଖ ଦେବା ପାଇଁ ପୌରସଂସ୍ଥା ପ୍ରୟତ୍ନ କରିବେ ଏବଂ ଉଦ୍ୟମ କରିବେ ଯେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା କ୍ଷେତ୍ରର ଅଣଆନୁଷ୍ଠାନିକ କର୍ମଚାରୀ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ଉନ୍ନତ କରିବାକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଆଯିବ ଏବଂ ସହରର କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ପରିଗଣିତ ହେବେ ଓ ସମନ୍ୱୟ ହେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।
- (j) ଏହା ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସଂଚାଳକ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷାକାରୀ, ସତନ୍ତ୍ର ପୋଷାକ, ଫୁଲରେସେଣ୍ଟ ଜ୍ୟାକେଟ୍ , ହାଫ ଗ୍ଲୋଭ୍, ବର୍ଷାତି, ଉପଯୁକ୍ତ ଜୋତା ଏବଂ ମୁଖା ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ।
- (k) ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ, ପରିବହନ ଏବଂ କାରବାର ସହ ସଂପୃକ୍ତ ପୌରସଂସ୍ଥାର ନିଜସ୍ୱ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତ ସଂସ୍ଥା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷାକାରୀଉପକରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାଉଚିତ ।
- (l) କୌଣସି କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପ୍ରକିରଣକରଣ କିମ୍ବା ଉପଚାର କିମ୍ବା ବିନିଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ର, ଭୁ-ଖାଲ ପୋତିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯଦି ଆକସ୍ମିକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟେ ତାହାହେଲେ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନକରି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା କର୍ମକ୍ରତୀ ପୌରସଂସ୍ଥା ସଂସ୍ଥାକୁ ତାହା ଜଣାଇବେ । ଯିଏ ସମାକ୍ଷା କରି ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରିବେ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ - ୧୨

ବହୁବିଧି

୧୪. ଏହି ଉପବିଧିର ଚର୍ଚ୍ଚନା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ଉପରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ କିମ୍ବା କଷ୍ଟ ଜଟିଳତା ଉପରେ ତେବେ ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କୁ ସଂପୃକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ପ୍ରେରିତ ହେବ ଏବଂ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ତାଙ୍କର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହେବ ।

ଅତିରିକ୍ତ ବିବରଣୀ-୧

ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନାର ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ(ମାସ ପିଛା)

କ୍ର.ସଂ	ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ	ମ୍ୟୁନିସିପାଲ୍ କାଉନ୍ସିଲ ଏକ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଂଚଳ ପରିଷଦ
1	ବାସଗୃହ (ଏକମହଲା ଏବଂ ବହୁତଳ କୋଠାର ଚଟାଣ ଅଂଚଳ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ)				
i)	୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ କମ୍	ଟ ୨୫/-	ଟ ୨୨/-	ଟ ୨୦/-	ଟ ୧୫/-
ii)	୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ଅଧିକ ୧୨୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୫୦/-	ଟ ୪୫/-	ଟ ୪୦/-	ଟ ୩୫/-
iii)	୧୨୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ଅଧିକ ୩୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୭୦/-	ଟ ୬୦/-	ଟ ୫୫/-	ଟ ୫୦/-
iv)	୩୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଟ ୧୦୦/-	ଟ ୯୦/-	ଟ ୮୦/-	ଟ ୭୫/-
ବି.ଦ୍ୱ.- ବହୁତଳ ବିଶିଷ୍ଟ ଆପାର୍ଟମେଣ୍ଟ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାସଗୃହର ଚଟାଣ ଅଂଚଳ ସବୁ ମପାଯାଇ ସଂପୃକ୍ତ ସୋସାଇଟିଠାରୁ ବ୍ୟବହାରିକ ଦେୟ ଆଦାୟ କରାଯିବ ।					
2	ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ଦୋକାନ, ଖାଇବା ସ୍ଥାନ(ଭାବା,ମିଠା ଦୋକାନ, କଫିଘର ଇତ୍ୟାଦି) ଅଧୀକୃତ ଅଂଚଳ				
i)	୧୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୫୦/-	ଟ ୪୦/-	ଟ ୩୫/-	ଟ ୩୦/-
ii)	୧୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ଅଧିକ ୨୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୭୫/-	ଟ ୬୦/-	ଟ ୬୦/-	ଟ ୫୦/-
iii)	୨୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ଅଧିକ ୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୧୦୦/-	ଟ ୮୫/-	ଟ ୮୦/-	ଟ ୭୫/-
iv)	୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୩୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-	ଟ ୨୨୦/-	ଟ ୨୦୦/-

କ୍ର.ସଂ	ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ	ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କାଉନ୍ସିଲ ଏକ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଂଚଳ ପରିଷଦ
v)	୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଟ ୩୦୦+୧୦ ୦୦୦ବର୍ଗଫୁଟ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟପାଇଁ ଟ ୪/-ଲେଖାଏଁ	ଟ ୨୫୦+୧ ୦୦୦ବର୍ଗ ଫୁଟ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୩/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୨୨୦+୧ ୦୦୦ବର୍ଗଫୁ ଟ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/-ଲେଖାଏଁ	ଟ ୨୦୦+ ୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ହିସାବରେ
3	ଅତିଥିଭବନ	ଟ ୫୦୦/-	ଟ ୪୦୦/-	ଟ ୩୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-
4	ହଷ୍ଟେଲ- କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନର ପରିସର ଭିତରେ ନଥିବା (ଯେପରି କର୍ମଚାରୀ ମହିଳା ନିବାସ, ଘରୋଇ ହଷ୍ଟେଲ)				
i)	୨୦ ଶଯ୍ୟା ଯାଏ	ଟ ୪୦୦/-	ଟ ୩୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-	ଟ ୨୫୦/-
ii)	୨୦ ଶଯ୍ୟାରୁ ଅଧିକ	ଟ ୪୦୦/-+ ପ୍ରତି ଶଯ୍ୟାକୁ ଟ ୫/-	ଟ ୩୦୦/- + ପ୍ରତି ଶଯ୍ୟା ପିଛା ୫ ଟଙ୍କା	ଟ ୨୫୦/-+ ପ୍ରତି ଶଯ୍ୟା ପିଛା ୫ ଟଙ୍କା	ଟ ୨୫୦/-+ ପ୍ରତି ଶଯ୍ୟା ପିଛା ୩ ଟଙ୍କା
5	ହୋଟେଲ/ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟ/ବାର				
A	ଅଣତାରକା (ନିର୍ମିତ ଅଂଚଳ)				
i)	୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ମଧ୍ୟରେ	ଟ ୫୦୦/-	ଟ ୪୦୦/-	ଟ ୩୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-
ii)	୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଟ ୮୦୦/-	ଟ ୬୦୦/-	ଟ ୬୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
B	ତାରକା ହୋଟେଲ				
i)	ଡିନିତାରକା ବିଶିଷ୍ଟ ଯାଏ	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୮୦୦/-	ଟ ୬୫୦/-	ଟ ୬୦୦/-
ii)	ଡିନିତାରକା ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଟ ୩୦୦୦/-	ଟ ୨୫୦୦/-	ଟ ୨୦୦୦/-	ଟ ୧୫୦୦/-
6	ବାଣିଜ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ସରକାରୀ/ବେସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ବ୍ୟାଙ୍କ, ଭବିଷ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଇତ୍ୟାଦି (ନିର୍ମିତ ଅଂଚଳ)				
i)	୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୧୫୦/-	ଟ ୧୨୫/-	ଟ ୧୦୦/-	ଟ ୧୦୦/-
ii)	୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଟ ୧୫୦+୧ ୦୦୦ବର୍ଗଫୁ ଟ ଉପରେ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧୦	ଟ ୧୨୫+୧ ୦୦୦ବର୍ଗଫୁ ଟ ଉପରେ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧୦	ଟ ୧୦୦+୧ ୦୦୦ବର୍ଗଫୁ ଟ ଉପରେ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧୦	ଟ ୧୦୦+୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୧/-ଲେଖାଏଁ

କ୍ର.ସଂ	ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ	ମୁ୍ୟନିସଂପାଳ କାଉନ୍ସିଲ ଏକ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଂଚଳ ପରିଷଦ
		ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ଲେଖାଏଁ	ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ଲେଖାଏଁ	ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ଲେଖାଏଁ	
7	ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ(ପ୍ରାକ୍ ସ୍କୁଲ, କୋଟିଂ କ୍ଲବ୍, ସ୍କୁଲ ଏବଂ ଜଲେଜ) ଉଭୟେ ସରକାରୀ ଏବଂ ବେସରକାରୀ *(ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା ସଂନ୍ଧ୍ୟାୟ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନର ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଘୋଷଣାନାମା)				
A	ଅଣଆବାସିକ				
i)	୧୦୦ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ମଧ୍ୟରେ	ଟ ୪୦୦/-	ଟ ୩୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-	ଟ ୨୦୦/-
ii)	୧୦୦ ରୁ ଅଧିକ ୫୦୦ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ମଧ୍ୟରେ	ଟ ୬୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-	ଟ ୪୫୦/-	ଟ ୪୦୦/-
iii)	୫୦୦ ରୁ ଅଧିକ ୧୦୦୦ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ମଧ୍ୟରେ	ଟ ୧୨୦୦/-	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୯୦୦/-	ଟ ୮୦୦/-
iv)	୧୦୦୦ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀଙ୍କ ଠାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଟ ୧୨୦୦+ ୧୦୦୦ଉପ ରେ ଅଧିକ ୧୦୦ବିଦ୍ୟା ର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଟ ୨୫/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୧୦୦୦+ ୧୦୦୦ଉପ ରେ ଅଧିକ ୧୦୦ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ଙ୍କ ପ୍ରତି ଟ ୨୫/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୯୦୦+୧ ୦୦୦ଉପରେ ର ଅଧିକ ୧୦୦ବିଦ୍ୟା ର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଟ ୨୫/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୮୦୦+୧୦୦୦ ଉପରେ ଅଧିକ ୧୦୦ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଟ ୫୦/- ଲେଖାଏଁ
B	ଆବାସିକ				
i)	୧୦୦ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ମଧ୍ୟରେ	ଟ ୨୫୦/-	ଟ ୨୦୦/-	ଟ ୨୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
ii)	୧୦୦ ରୁ ୫୦୦ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ମଧ୍ୟରେ	ଟ ୧୫୦୦/-	ଟ ୧୨୦୦/-	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-
iii)	୫୦୦ ରୁ ୧୦୦୦ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ମଧ୍ୟରେ	ଟ ୩୦୦୦/-	ଟ ୨୫୦୦/-	ଟ ୨୦୦୦/-	ଟ ୧୫୦୦/-
iv)	୧୦୦୦ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଟ ୩୦୦୦+୧ ୦୦୦ଜଣ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦୦ଜଣ ପିଛା ଟ ୧୫୦/-	ଟ ୨୫୦୦ +୧୦୦୦ ଜଣ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦୦ ଜଣ ପିଛା	ଟ ୨୦୦୦+ ୧୦୦୦ଜଣ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦୦ଜ ଣ ପିଛା ଟ ୧୫୦/-	ଟ ୧୫୦୦+୧୦୦ ୦ଜଣ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦୦ଜଣ ପିଛା ଟ ୧୦୦/- ଲେଖାଏଁ

କ୍ର.ସଂ	ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ	ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କାଉନ୍ସିଲ ଏକ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଂଚଳ ପରିଷଦ
		ଲେଖାଏଁ	ଟ ୧୫୦/- ଲେଖାଏଁ	ଲେଖାଏଁ	
8	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯତ୍ନଗତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ (କ୍ଲିନିକ୍, ଡାକ୍ତରଖାନା, ପରୀକ୍ଷାଗାର, ନିରୁପଣ କେନ୍ଦ୍ର/ପାଥୋଲୋଜି କେନ୍ଦ୍ର/ନର୍ସିଂହୋମ) କେବଳ ଅଣଜୈବମେଡିକାଲ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଭଳି MSW ପାଇଁ				
A	ଶଯ୍ୟାହୀନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯତ୍ନଗତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ	ଟ ୭୫୦/-	ଟ ୭୦୦/-	ଟ ୬୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
B	ଶଯ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯତ୍ନଗତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ				
i)	୫୦ ଶଯ୍ୟା ଯାଏ	ଟ ୧୫୦୦/-	ଟ ୧୨୦୦/-	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୧୦୦୦/-
ii)	୫୦ ରୁ ୧୦୦ ଶଯ୍ୟା ଯାଏ	ଟ ୨୦୦୦/-	ଟ ୧୮୦୦/-	ଟ ୧୬୫୦/-	ଟ ୧୫୦୦/-
iii)	୧୦୦ ଶଯ୍ୟାରୁ ଅଧିକ	ଟ ୨୦୦୦+ ୧୦୦ଶଯ୍ୟା ଉପରେ ପ୍ରତି ଶଯ୍ୟା ପିଛା ଟ ୧୫/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୧୮୦୦+ ୧୦୦ଶଯ୍ୟା ଉପରେ ପ୍ରତି ଶଯ୍ୟା ପିଛା ଟ ୧୫/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୧୬୫୦+ ୧୦୦ଶଯ୍ୟା ଉପରେ ପ୍ରତି ଶଯ୍ୟା ପିଛା ଟ ୧୫/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୧୫୦୦+ ୧୦୦ଶଯ୍ୟା ଉପରେ ପ୍ରତି ଶଯ୍ୟା ପିଛା ଟ ୫/-ଲେଖାଏଁ
9	ଅଣ୍ଡ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଶିଳ୍ପାଦେୟ (ଅଧିକୃତ ଯାଗା) (କେବଳ ଅଣବିପଜନକ)*				
i)	୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୧୫୦୦/-	ଟ ୧୨୦୦/-	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୧୦୦୦/-
ii)	୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ଅଧିକ	ଟ ୧୫୦୦+ ୧୦୦୦ବର୍ଗ ଫୁଟରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ହିସାବରେ	ଟ ୧୨୦୦+ ୧୦୦୦ବ ର୍ଗଫୁଟରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ହିସାବରେ	ଟ ୧୦୦୦+ ୧୦୦୦ବର୍ଗ ଫୁଟରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ହିସାବରେ	ଟ ୧୦୦୦+ ୧୦୦୦ବର୍ଗଫୁଟରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୧/- ହିସାବରେ
10	ଗୋଦାମ, ମାଲଘର, ଶାତଳଭଣ୍ଡାର (ଅଧିକୃତ ଯାଗା କେବଳ ଅଣବିପଜନକ)				
i)	୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୮୦/-	ଟ ୭୫/-	ଟ ୭୫/-	ଟ ୭୦/-
ii)	୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ଅଧିକ	ଟ ୮୦+ ୧୦୦୦ବର୍ଗ ଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦	ଟ ୭୫+୧୦ ୦୦ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦	ଟ ୭୫+୧୦ ୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି	ଟ ୭୦+୧୦୦୦ବ ର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/-ହିସାବରେ

କ୍ର.ସଂ	ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ	ମୁ୍ୟନିସଂପାଳ କାଉନ୍ସିଲ ଏକ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଂଚଳ ପରିଷଦ
		ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ହିସାବରେ	ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ହିସାବରେ	୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ହିସାବରେ	
11	ବିବାହଗୃହ, କଲ୍ୟାଣମଣ୍ଡପ, ପବିତ୍ରୀଶା ହଲ୍, ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଏବଂ ମେଳା ହଲ୍, ଖୋଲାସ୍ଥାନ (ଅସ୍ଥାୟୀ ଟେଣ୍ଟସହ ଉତ୍ସବ ଆୟୋଜନ / ଏକକାଳୀନ ପାଳନ) ପ୍ରତି ଦିନ ପାଇଁ (ଅଧାକୃତ ଅଂଚଳ)* ଅଣତାରକା ଓ ତାରକା ହୋଟେଲର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ବ୍ୟତିରେକ				
i)	୩୦୦ ବର୍ଗମିଟର ଯାଏ	ଟ ୧୫୦୦/-	ଟ ୧୨୦୦/-	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୧୦୦୦/-
ii)	୩୦୦ ବର୍ଗମିଟର ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଟ ୧୫୦୦+ ୩୦୦ବର୍ଗମିଟ ରରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧ ବର୍ଗମିଟର ପିଛା ଟ ୭/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୧୨୦୦+ ୩୦୦ବର୍ଗମି ଟରରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧ ବର୍ଗମିଟର ପିଛା ଟ ୭/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୧୦୦୦+ ୩୦୦ବର୍ଗମି ଟରରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧ ବର୍ଗମିଟର ପିଛା ଟ ୭/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୧୦୦୦+ ୩୦୦ବର୍ଗମିଟରରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତି ୧ ବର୍ଗମିଟର ପିଛା ଟ ୫/-ଲେଖାଏଁ
12	ପେଟ୍ରୋଲ ପମ୍ପ (ଅଧାକୃତ ଅଂଚଳ)				
i)	୨୦୦୦ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୪୦୦/-	ଟ ୩୫୦/-	ଟ ୩୦୦/-	ଟ ୩୦୦/-
ii)	୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ରୁ ଅଧିକ	ଟ ୪୦୦ + ୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୪/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୩୫୦ + ୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୪/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୩୦୦ + ୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୪/- ଲେଖାଏଁ	ଟ ୩୦୦ + ୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୩/- ଲେଖାଏଁ
13	ବିସ୍ମୃତି ପାର୍ଲର/ସ୍ତ୍ରୀ(ଶାତତା ପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ)	ଟ ୧୪୦/-	ଟ ୧୨୦/-	ଟ ୧୦୦/-	ଟ ୮୦/-
	ବିସ୍ମୃତି ପାର୍ଲର/ସ୍ତ୍ରୀ/ସେଲୁନ୍ (ଅଣବାତାନୁକୂଳିନ)	ଟ ୧୦୦/-	ଟ ୮୦/-	ଟ ୭୦/-	ଟ ୫୦/-
14	ଛାପାଖାନା(ଅଣ ବିପ୍ଳବଜନକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ)				
i)	୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୨୦୦/-	ଟ ୧୫୦/-	ଟ ୧୨୦/-	ଟ ୧୦୦/-

କ୍ର.ସଂ	ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ	ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କାଉନ୍ସିଲ ଏକ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଂଚଳ ପରିଷଦ
ii)	୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଟ ୨୦୦ + ୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ହିସାବରେ	ଟ ୧୧୫୦ + ୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ହିସାବରେ	ଟ ୧୧୨୦ + ୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୨/- ହିସାବରେ	ଟ ୧୧୦୦ + ୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟକୁ ଟ ୧/- ହିସାବରେ
15	ସ୍ୱାକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଉପା ଦୋକାନୀ	ଟ ୧୦୦/-	ଟ ୮୦/-	ଟ ୭୦/-	ଟ ୫୦/-
16	ମୋଟରଯାନ ସଭିସି କେନ୍ଦ୍ର (ଗ୍ୟାରେଜ/ନିର୍ମାଣ/ ସଭିସି କେନ୍ଦ୍ର)				
i)	୧୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୩୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-	ଟ ୨୦୦/-	ଟ ୨୦୦/-
ii)	୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୬୦୦/-	ଟ ୬୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
iii)	୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଟ ୬୦୦ + ୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା ଟ ୪/- ହିସାବରେ	ଟ ୬୦୦ + ୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା ଟ ୪/- ହିସାବରେ	ଟ ୫୦୦ + ୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା ଟ ୪/- ହିସାବରେ	ଟ ୫୦୦ + ୨୦୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଉପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା ଟ ୩/- ହିସାବରେ
17	ପରିବହନ କମ୍ପାନୀ	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୭୫୦/-	ଟ ୬୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
18	ହାଟ ଦୋକାନ (ପ୍ରାତ୍ୟହିକ/ସାନ୍ତାହିକ)				
i)	୨୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୬୦/-	ଟ ୬୦/-	ଟ ୫୫/-	ଟ ୫୦/-
ii)	୨୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ଯାଏ	ଟ ୧୫୦/-	ଟ ୧୨୦/-	ଟ ୧୧୦/-	ଟ ୧୦୦/-
iii)	୫୦୦ ବର୍ଗଫୁଟରୁ ଅଧିକ	ଟ ୩୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-	ଟ ୨୨୦/-	ଟ ୨୦୦/-
19	ମାଂସ/ମାଛ/କୁକୁଡ଼ା ଦୋକାନ	ଟ ୫୦୦/-	ଟ ୪୦୦/-	ଟ ୩୫୦/-	ଟ ୩୦୦/-
20	ମଦ ଦୋକାନ	ଟ ୬୦୦/-	ଟ ୬୫୦/-	ଟ ୬୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
21	ରେଲଷ୍ଟେସନ	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୭୫୦/-	ଟ ୬୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-

କ୍ର.ସଂ	ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ	ମ୍ୟୁନିସ୍ପାଲ କାଉନ୍ସିଲ ଏକ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ପୌରସଂସ୍ଥା ୫୦୦୦୦ ଜନସଂଖ୍ୟା	ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଂଚଳ ପରିଷଦ
	ଏବଂ ବସ୍ତୁାଣ୍ଡ				
22	ସିନେମାହଲ/ମଲଟି ପ୍ଲେକ୍ସ (ସିଟ୍ ପାଇଁ)	ଟ ୪/-	ଟ ୩/-	ଟ ୨.୫୦ପ.	ଟ ୨/-
23	ଯାହା ଏଠାରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇନାହିଁ	ମ୍ୟୁନିସ୍ପାଲ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆକଳନ ଅନୁସାରେ			

ବିପଜନକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂପୃକ୍ତ ଉପାଦାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଓ ଉପଚାରିତ ହେବେ ।

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ: ମ୍ୟୁନିସ୍ପାଲ ପରିଷଦ ୧ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ -୪]୫୦ ହଜାରରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ -୧୪[୫୦ ହଜାରରୁ -୨୭, ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଂଚଳ ପରିଷଦ-୨୦

ଅତିରିକ୍ତ ବିବରଣୀ-୨

ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କ ଉପରେଗ୍ରାମୀଣ ଆଂଚଳିକ ସଂସ୍ଥାଦ୍ୱାରା ବସାଯିବା ଜୋରିମାନା (ଦୈନିକ)

କ୍ର.ନଂ	ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ	ମ୍ୟୁନିସ୍ପାଲଟି	ବିଜ୍ଞାପିତ ଆଂଚଳିକ ପରିଷଦ
1	ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନରେ ଆବର୍ଜନା ପକାଇବା		
i)	ଆବାସିକ ସ୍ଥାନର ବାସିନ୍ଦା	ଟ ୭୫/-	ଟ ୫୦/-
ii)	ଦୋକାନୀ	ଟ ୫୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-
iii)	ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟ ମାଲିକ	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
iv)	ହୋଟେଲ ମାଲିକ	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
v)	ଶିଳ୍ପାନୁଷ୍ଠାନ	ଟ ୨୫୦୦/-	ଟ ୧୫୦୦/-
vi)	ମିଠା, ଜଳଖିଆ, ଫାଷ୍ଟଫୁଡ୍ ଆଇସକ୍ରିମ୍, ଆଣ୍ଡରସଦ ଓ ଏବଂ ପରିବା ଠେଲା ଗାଡ଼ି	ଟ ୭୫/-	ଟ ୫୦/-
vii)	ଦୋକାନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପଶୁହାତ, ଆବର୍ଜନା, ରକ୍ତ, ପକ୍ଷୀ, ଅଣ୍ଡାଖୋଳ ପକାଯାଇଥିବା ରାସ୍ତା	ଟ ୧୫୦୦/-	ଟ ୧୦୦୦/-
viii)	ବିବାହ ମଣ୍ଡପ ବାହାର ପଟ	ଟ ୨୫୦୦/-	ଟ ୧୦୦୦/-
ix)	ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନରେ ପରିବା ବିକିଲାବେଳେ ପରିବା ଚୋପା ଏବଂ ବଳକା ନଷ୍ଟ ପରିବା ପକାଇବା ଦ୍ୱାରା	ଟ ୭୫/-	ଟ ୫୦/-
x)	ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସାଳୟ, ନସିଂହୋମ୍, କ୍ଲିନିକ୍, ଡାକ୍ତରଖାନା, ଦ୍ୱାରା ସର୍ବସାଧାରଣ ରାସ୍ତା,ବାଟ, ଚଲାବାଟରେ ଆବର୍ଜନା ପକାଇବା	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-

କ୍ର.ନଂ	ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ	ମ୍ୟୁନିସ୍ପାଲଟି	ବିଜ୍ଞାପିତ ଆଂଚଳିକ ପରିଷଦ
	ଦ୍ଵାରା		
2	ମୂଳଜାଗାରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପୃଥକୀକରଣ ନ ହେବା		
i)	ଆବାସିକ ସ୍ଥାନର ବାସିନ୍ଦା	ଟ ୭୫/-	ଟ ୫୦/-
ii)	ଦୋକାନୀ	ଟ ୫୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-
iii)	ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟ୍ ମାଲିକ	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
iv)	ହୋଟେଲ ମାଲିକ	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
v)	ଶିଳ୍ପାନୁଷ୍ଠାନ	ଟ ୨୫୦୦/-	ଟ ୧୫୦୦/-
vi)	ମିଠା, ଜଳଖିଆ,ଫାଷ୍ଟଫୁଡ୍, ଆଇସକ୍ରିମ୍, ଆଖୁରସ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରସ ଏବଂ ଠେଲା ପରିବାଗାଡ଼ି	ଟ ୭୫/-	ଟ ୫୦/-
3	କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା ୧ ରୁ (ii ରୁ viଯାଏ)ଉଲ୍ଲିଖିତ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟସ୍ଥାନରେ ଆବଶ୍ୟକ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ଆବର୍ଜନା ଧରିବାକ୍ଷମ ଘୋଡ଼ଣିଯୁକ୍ତ ପାତ୍ର ରଖା ନ ଯାଇଥିଲେ	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
4	ଖାଇବା ଦୋକାନ ଓ ଭାବା ଖୋଲି ସର୍ବସାଧାରଣ ବାଟ, ରାସ୍ତା, ଚଲାବାଟ ଏବଂ ସରକାଳୀ ଜାଦା ଇତ୍ୟାଦି ଜବରଦଖଲ କଲେ	ଟ ୫୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-
5	ଦୋକାନୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵଚ୍ଚର କିମ୍ବା ସାଇକେଲ ମରାମତି କାଳରେ ତେଲ, କାଦୁଅ, କିମ୍ବା ପାଣି ଜମି ରହିଲେ	ଟ ୫୦୦/-	ଟ ୨୫୦/-
6	ସର୍ବସାଧାରଣ ବାଟ କିମ୍ବା ରାସ୍ତାରେ ଖୋଲାରେ ବା ଟେଣ୍ଟ୍ ଲଗାଇ ରୋଷେଇ କଲେ ଏବଂ ରାସ୍ତାରେ ବଳକା ଜିନିଷ ପକାଇଲେ	ଟ ୧୦୦୦/-	ଟ ୫୦୦/-
7	ପ୍ରସାଧନ ଦୋକାନ ଦ୍ଵାରା ରାସ୍ତାରେ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ, କଟାକେଶ ଇତ୍ୟାଦି ପକାଗଲେ	ଟ ୭୫/-	ଟ ୫୦/-
8	ଦୋକାନୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସର୍ବସାଧାରଣ ରାସ୍ତା ,ବାଟ, ଖାଲି ସରକାରୀ ଜମି ଜବରଦଖଲ କର ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ଏବଂ ଦୋକାନ ଆଗରେ ନିର୍ମାଣ ସାମଗ୍ରୀ ଜମା କରାଗଲେ	ଟ ୨୫୦୦/- ନିୟମର ବାରମ୍ବାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନରେ କେସ୍ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ	ଟ ୧୫୦୦/-ନିୟମର ବାରମ୍ବାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନରେ କେସ୍ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ
9	ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭୌଗଳିକ ଅଂଚଳ(ବସ୍ତି, ଖୁର୍ଡ଼,ସାହି, ପଡା ଇତ୍ୟାଦି)ଯେଉଁଠି	ପୌରସଂସ୍ଥାଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆକଳନ ଅନୁସାରେ	ପୌରସଂସ୍ଥା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆକଳନ ଅନୁସାରେ

କ୍ର.ନଂ	ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ	ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି	ବିଜ୍ଞାପିତ ଆଂଚଳିକ ପରିଷଦ
	ଆବଶ୍ୟକ ସଂଖ୍ୟକ ଗୌଚାଳୟ/କିମ୍ବା IHLକିମ୍ବା ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଗୌଚାଳୟ ପୂରଣ ହୋଇସାରିଛି, ସେଠାରେ ଖୋଲା ସ୍ଥାନରେ ଶୌଚକ୍ରିୟା କଲେ ଗ୍ରାମୀଣ ଆଂଚଳିକ ସଂସ୍ଥା ଜୋରିମାନା ବସାଇ ପାରେ		

ଡେପ୍ୟୁଟି ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆଦେଶରେ
ଶ୍ରୀ ପ୍ରଦିପ୍ତ କୁମାର ତ୍ରିନ୍ଦରା
କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ